

6
Čeští statistici oslavili
100 let

10
Nejlepší statistický
plakát 2019 má svého
vítěze

14
Výsledky ubytovací
statistiky v EU

29
Lidé očekávají od
práce kromě mzdy
i pocit seberealizace

34
Naděje dožití se
zlepšila ve všech
77 okresech

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

09 | 2019 – ROČNÍK 9

TÉMA

Jak pracujeme

- Počet pracujících do čtyřiceti let klesá
- Cizinců na českém trhu práce přibýlo
- Růst mezd pomalu zvolňuje
- Lidé si vydělávají on-line prací stále častěji

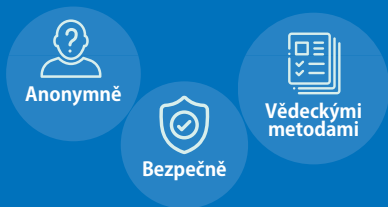
606 tisíc

cizinců v pozici zaměstnanců evidovalo
Ministerstvo práce a sociálních věcí
k 30. červnu 2019

Ve srovnání s údaji ke konci roku 2018 se tak počet cizinců
zaměstnanců navýšil o zhruba 38 tisíc.

ZPRACOVÁVÁME DATA

POSKYTUJEME DATA

SBÍRÁME DATA

SPOLUPRACUJEME

CO A JAK DĚLÁME

VOLBY

od roku 1990

NAŠE PRINCIPY

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ

od roku 1869

Způsob získávání dat se postupně mění

Milí čtenáři, v uplynulých týdnech jsme se naplno věnovali přípravě slavnostního završení oslav 100. výročí státní statistiky v České republice (a zároveň na Slovensku), které proběhlo v prostorách Lichtenštejnského paláce za přítomnosti vrcholných představitelů české vlády a dalších významných hostů. O podrobnostech této akce se dozvíte v samostatném článku tohoto vydání. Využili jsme rovněž příležitosti, kdy byli na oslavu pozváni předšedové statistických úřadů Slovenska, Polska a Maďarska, a uspořádali s nimi jednání o prioritách našeho předšednictví skupiny V4. Zmíněná oslava byla jen pomyslnou třešničkou na dortu našich aktivit, které jsme v tomto roce věnovali zejména osvětě a popularizaci statistiky. Ostatně tento časopis je toho dobrým příkladem.

Ohlédnutí za uplynulými 100 lety je pro nás současně bodem, kdy se díváme na budoucnost statistiky. Stejně jako se podstatně rychleji odehrávají změny v celé naší společnosti, tak i statistika musí čelit řadě výzev. Tlak na snižování administrativní zátěže mění způsob, jakým získáváme data. Omezujeme tradiční dotazníková šetření a v čím dál větší míře využíváme administrativní či jiné zdroje dat. Vedeme dialog s podnikatelským sektorem o využití údajů z podnikových informačních systémů, zdárným příkladem jsou údaje z pokladen obchodních řetězců. Měníme podstatu práce statistiků, čím dál více budeme pracovat s dopočty na velmi omezených vzorcích dat, modelovat a více využívat moderní IT nástroje včetně prvků umělé inteligence. Při tom všem je pro nás klíčové udržet si důvěryhodnost, která úzce souvisí nejen s kvalitou naší práce, ale také s nezávislostí našeho fungování a transparentností publikování našich výstupů.

Chtěl bych poděkovat všem našim partnerům za přízeň a vynikající spolupráci. Děkuji také všem našim uživatelům, kteří si naší práce váží a inspiroují nás k dalšímu rozvoji. A v neposlední řadě také našim zaměstnancům za jejich motivaci pokračovat v aktivitách, ze kterých může mít prospěch celá naše společnost. Držte nám palce do dalších 100 let.

MAREK ROJÍČEK
předseda ČSÚ

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 09/2019
ROČNÍK 9, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Jan Cieslar, Jan Ernest, Eva Henzlerová, Dalibor Holý, Václav Rybáček, Jaroslav Sixta, Karolína Zábojníková

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda), Ing. Michal Novotný (místopředseda), doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Ing. Eva Krumpová, Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová, Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Věra Hrušková, Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká, Nicole Honeywill, Billy Pasco, Aron Visuals, Zbynek Burival (unsplash), archiv Jana Fischera

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

6

Čerstvým laureátem Ceny předsedy ČSÚ je uznávaný statistik Jan Fischer, emeritní předseda Úřadu.

20

Míra nezaměstnanosti v EU28 je podle dostupných dat nejnižší v historii. Avšak země jižní Evropy dlouhodobě trápí vysoká nezaměstnanost mladých ve věku 15–24 let. Řecko mělo letos v březnu v této věkové skupině takřka 40% nezaměstnanost.

32

Statistika myslivosti zaznamenala rekordní odstřely jelenů, daňků a muflonů, ale naopak velký propad ulovené černé zvěře.

TÉMA: JAK PRACUJEME

- 20 Počet pracujících do čtyřiceti let klesá
- 22 Cizinců na českém trhu práce přibýlo
- 24 Růst mezd pomalu zvolňuje
- 26 Lidé si vydělávají on-line prací stále častěji

UDÁLOSTI

- 6 Čeští statistici oslavili 100 let
- 8 Jednání o rodinné politice v ČSÚ
- 8 Hackathon veřejné správy ver. 3.0
- 9 Databáze CentropESTATISTICS bude obsahovat i údaje o vzdělávání
- 9 Čeští statistici v září dvakrát zavítali do Bělehradu
- 9 Voliči rozhodli o novém složení jedenácti zastupitelstev

ZE SVĚTA

- 10 Nejlepší statistický plakát 2019 má svého vítěze
- 12 I v USA se z obnovitelných zdrojů vyrábí více elektřiny
- 13 Dánové vyprodukovali v roce 2017 třikrát více komunálního odpadu než Rumuni
- 13 Dovolená na velké lodi je stále oblíbenější
- 13 Psychická zátěž Australanů se zvyšuje

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 14 Výsledky ubytovací statistiky v EU

ANALÝZA

- 16 Struktura dodávek pohonných hmot se od roku 2007 změnila

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 18 Nezaměstnanost v Unii klesá

ROZHOVOR

- 29 Lidé očekávají od práce kromě mzdy i pocit seberealizace

ANALÝZA

- 32 Údaje o odstřelu vypovídají o výskytu zvěře

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 34 Naděje dožití se zlepšila ve všech 77 okresech

METODIKA

- 36 Průmyslová statistika bude podrobněji sledovat kritické suroviny

ÚHEL POHLEDU

- 42 Soukromých mateřských škol je zase více

Představuje stárnutí pracujících hrozbu, nebo nikoli?

Prodlužování délky života s sebou přináší pro společnost mnohé výzvy. Jednou z nich nepochybně budou i změny na trhu práce.

**TOMÁŠ ERVÍN
DOMBROVSKÝ**

analytik pracovního trhu ve společnosti LMC

**PETR
MAZOUCH**

vedoucí katedry ekonomické statistiky VŠE

**JAROSLAV
KOUTSKÝ**

děkan Fakulty sociálně ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně

**ILONA
ŠVIHLÍKOVÁ**

prorektorka Vysoké školy obchodní

**KAROLÍNA
ZÁBOJNÍKOVÁ**

vedoucí oddělení svodných analýz

Stárnutí pracujících samo o sobě zásadní hrozbu nepředstavuje, s vyšší úrovní zdravotní péče a služeb se přirozeně prodlužuje i doba, během níž se lidé bez výraznějších omezení na pracovním trhu uplatňují. Ovšem v kombinaci s rostoucími nároky na rychlejší získávání nových schopností a dovedností kvůli změnám v náplních práce, přičemž tyto změny jsou dány technologickým rozvojem, jde o zcela zásadní výzvu. Na výrazně vyšší investice do průběžného vzdělávání zaměstnanců ve vyšším produktivním věku se ale bohužel nyní v ČR působící firmy ani veřejné instituce příliš nepřipravují.

Stárnutí celkové populace, tedy i pracujících, je pomalý postupný proces, se kterým si trh práce, podle mého názoru, poradí. Vedle faktoru, jako je stárnutí, působí na pracovní trh třeba robotizace, která postupně může část profesí vyžadujících fyzickou sílu, která je pro starší pracovníky omezením, nahradit. Stárnutí populace pak naopak vyvolá bezesporu tlak na vznik nových pracovních míst například v oblasti sociálních služeb, kde mohou starší osoby najít uplatnění. Stárnutí pracujících není proto hrozba, ale spíše efekt stárnoucí populace, která však bude mít vliv i na celkové potřeby společnosti, což bude muset trh práce respektovat.

Domnívám se, že z makroekonomického hlediska stárnutí pracujících hrozbou není. Lidé se dožívají vyššího věku a je nutné pro zachování soudobě nastavené redistribuce příjmů, aby tedy v pozici ekonomické aktivity (alespoň částečně) setrvali také déle. Navíc starší lidé mohou přinášet značné oživení na trh práce, předávat mladým znalosti i praktické zkušenosti. Z individuálního hlediska už je to složitější, nejsem si jist, zda budeme všichni schopni ve věku kolem sedmdesáti let pracovat, a to nejen manuálně, ale i duševně.

Doufám, že prodlužování věku dožití není vnímáno jako hrozba, to by o systému, ve kterém žijeme, nic dobrého nevyovídalo. Jako u všech velkých změn i ta demografická si vyžádá přizpůsobení – na trhu práce, v daňových systémech, ve struktuře ekonomiky. Kromě demografického vývoje je tu ale také stále nejasný dopad digitalizace a automatizace. Pokud bude práce čím dál více marginalizovaným faktorem, pak bude potřeba více zdaňovat kapitál, především ten finanční. Zajištění sociální soudržnosti v dramaticky se měnící společnosti bude jedním z klíčových témat budoucnosti.

Stárnutí populace, a tedy i zaměstnanců je společně většině vyspělých zemí. V Česku je tento jev umocněn i tím, že momentální růst počtu zaměstnanců má velký zdroj v pracujících důchodcích a také že stárne nejsilnější skupina pracujících – tzv. „Husákovy děti“. Chybějící mladé zaměstnance můžou zčásti nahradit cizinci, vlivem demografických změn ale ubývá domácích podnikatelů a živnostníků. Starším pracovníkům částečně nahrává postupný úbytek fyzicky náročných pozic a větší podíl služeb v ekonomice. Budoucnost přinese výzvy pro všechny generace – nutnost adaptace na nové podmínky pracovního trhu a neustálé vzdělávání.

Čeští statistici oslavili 100 let

Slavnostním večerem za účasti předsedy vlády Andreje Babiše, místopředsedy vlády Karla Havlíčka, generální ředitelky Eurostatu Mariany Kotzevy, předsedů statistických úřadů zemí Visegrádské skupiny a dalších hostů vyvrcholily oslavy 100 let od zrodu moderní české statistiky. V rámci večera byla udělena již tradiční Cena předsedy Českého statistického úřadu, kterou si tentokrát odnáší Jan Fischer.

MICHAL NOVOTNÝ
šéfredaktor

V úvodním vystoupení předseda Českého statistického úřadu Marek Rojíček zmínil aktuální výzvy nejen české statistiky. I statistici se musejí vypořádat se zvětšující se dynamikou okolního světa, a proto pro zachování důvěry uživatelů i v příštích sto letech musejí dnešním výzvám efektivně čelit. Proto Úřad snižuje administrativní zátěž, omezuje tradiční dotazníková šetření a doslova bojuje za každý administrativní zdroj. Statisticy v maximální míře využívají data, která mají k dispozici, a předpokládají, že existující bariéry ve sdílení již jednou státem sebraných dat budou brzy překonány, zaznělo v projevu předsedy ČSÚ.

Předseda vlády Andrej Babiš ve svém proslovu mimo jiné připomněl, že ČSÚ dlouhodobě patří k vůbec nejdůvěryhodnějším institucím u nás. Ocenil Úřad jakožto příklad profesionální apolitické organizace, která už sto let v letech dobrých i špatných slouží zájmům naší země i jejích lidí. A do dalších sta let popřál Úřadu hodně úspěchů v jeho společensky významné a užitečné práci.

Věcnost, profesionalitu, ale i umění prosadit svůj pohled ocenila i generální ředitelka Eurostatu Mariana Kotzeva, která v Českém statistickém úřadu vidí hrdého a aktivního člena rodiny národních statistických úřadů Evropské unie. Zvláště pak ve svém projevu ocenila vysokou přidanou hodnotu, kterou ČSÚ do rozvoje evropských statistik vnáší.

S blahopřáním se přidal i Karel Havlíček, místopředseda vlády, který připomněl, že kvalitní data jsou základem pro jakékoliv rozhodnutí, a vyjádřil přesvědčení, že právě statistická služba nám do nich vnáší systém a řád.

CENA PŘEDSEDY ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

Od roku 2013 udělují předsedové Českého statistického úřadu zvláštní cenu za vynikající zásluhy a přínos v oblasti národní i mezinárodní aplikované a teoretické statistiky. Toto ocenění je nejenom výrazem odborného uznání, ale má také za cíl popularizovat statistiku – prezentovat její úspěchy a vyzdvihnout ty, kteří se svou výjimečnou prací zasadili o dobré jméno dnes tolik skloňovaného oboru.

Ocenění obdrželo zatím šest významných statistiků a pedagogů. Konkrétně: Lubomír Cyhelský, Jan Seger, Edvard Outrata, Jiřina Růžková, Zdeněk Pavlík

Předseda ČSÚ Marek Rojíček.

a Jiří Pelejš. Čerstvým laureátem Ceny předsedy ČSÚ je uznávaný statistik Jan Fischer, který je emeritním předsedou Úřadu.

Do budoucna chce ČSÚ rozšířit tuto cenu na celoorbové statistické ocenění. Ocení zkušené, bude motivovat nadějně, osloví veřejný i soukromý sektor a pomůže ještě více propagovat úžasnou disciplínu jménem statistika.

STATISTICI NEJSOU LIDÉ SMUTNÝCH TVÁŘÍ

Slavnostní večer v Lichtenštejnském paláci tak symbolicky uzavřel projekt Století statistiky, který začal 28. ledna – v den, kdy byl před 100 lety založen Státní úřad statistický, na jehož odkaz dnes svojí činností Český statistický úřad plynule navazuje. Statisticy si v lednu toto datum připomněli rozsvícením číslovky 100 na fasádě sídla ČSÚ na pražské Skalce. Úřad spustil také zvláštní webovou stránku www.stoletistatistiky.cz přibližující uživatelům historii i současnost statistiky. V květnu pak představil knihu O složitém jednoduše, která odlehčenou formou vysvětluje veřejnosti důležité statistické pojmy.

Předseda vlády ČR Andrej Babiš.

Místopředseda vlády ČR Karel Havlíček.

Generální ředitelka Eurostatu Mariana Kotzeva.

Předseda ČSÚ Marek Rojíček předává cenu Janu Fischerovi.

Slavnostní večer se uskutečnil v prostorách Lichtenštejnského paláce Úřadu vlády České republiky.

100. výročí moderní statistické služby připomněla úvodní videoprezentace statistických údajů.

JAN FISCHER

Jan Fischer vystudoval ekonometrii a statistiku na pražské Vysoké škole ekonomické. Nejprve působil v tehdejší Výzkumném ústavu sociálně ekonomických informací, od roku 1982 pracoval ve Federálním statistickém úřadu.

Po vzniku samostatné České republiky přechází do Českého statistického úřadu, kde do roku 2000 působil jako místopředseda. V roce 2003 se stal předsedou Úřadu.

V dubnu 2009 byl jmenován předsedou vlády České republiky a v této funkci setrval do července 2010. Po dobu českého předsednictví Radě EU

ING. JAN FISCHER, CSC.

vykonával funkci předsedy Evropské rady. Po skončení vládní mise odešel do Londýna, kde působil jako viceprezident Evropské banky pro obnovu a rozvoj. V roce 2013 kandidoval v prvních přímých volbách na prezidenta České republiky. V červenci téhož roku se stal prvním místopředsedou vlády a ministrem financí ve vládě Jiřího Rusnoka.

Poté pracoval v soukromém sektoru v oblasti energetiky. V současné době je členem několika vědeckých rad, přednáší na VŠE, je členem České statistické rady a aktivně spolupracuje s ČSÚ na přípravě Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

KRÁTCE

Návrh zákona o sčítání lidu, které proběhne na jaře 2021, je v současné době **projednáván v pracovních komisích Legislativní rady vlády**. Po projednání radou by měl být zařazen na program jednání vlády v průběhu října.

Předseda Marek Rojíček reprezentoval Český statistický úřad ve dnech 18.–23. srpna **na 62. světovém kongresu Mezinárodního statistického institutu (ISI)** v malajsijském Kuala Lumpur.

V letních měsících Krajská správa ČSÚ v Liberci ve spolupráci s polskými a německými kolegy připravila **datový soubor Ceny a příjmy v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa**. Materiál zahrnuje srovnání cen rozsáhlé řady potravin, produktů denní potřeby a služeb v měsíci květnu letošního roku přepočítané aktuálním měnovým kurzem.

Český statistický úřad se v rámci celkového **hodnocení zadávání veřejných zakázek zindex.cz umístil v TOP10** žebříčku zadavatelů. V kategorii Nejlepší příprava mu patří třetí místo.

 bit.ly/2m0N6Xs

Jednání o rodinné politice v ČSÚ

V druhém zářijovém týdnu proběhlo na KS ČSÚ v Pardubicích jednání zástupců regionální platformy projektu Krajská rodinná politika – Pardubický kraj.

Projekt zaměřený na koordinaci opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů je organizován MPSV. Jeho cílem je zlepšení koordinace celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin, a to

prostřednictvím sítě krajských poradců a fungování celostátních a regionálních platform. KS Pardubice se na projektu podílí zejména přípravou datových zdrojů do analytické části krajské koncepce rodinné politiky.

HACKATHON VEŘEJNÉ SPRÁVY VER. 3.0

V PÁTEK 13. ZÁŘÍ 2019 ODSTARTOVAL TŘETÍ ROČNÍK HACKATHONU VEŘEJNÉ SPRÁVY, KTERÝ TRADIČNĚ ORGANIZUJE NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD VE SPOLUPRÁCI S ČESKÝM TELEKOMUNIKAČNÍM ÚŘADEM. CÍLEM AKCE JE BĚHEM 24 HODIN VYTVOŘIT APLIKACE NAD OTEVŘENÝMI DATY POSKYTOVATELŮ Z ŘAD MINISTERSTEV, CENTRÁLNÍCH ÚŘADŮ NEBO MĚST PRAHA A BRNO.

Účastníky letošní akce v úvodu pozdravil předseda ČSÚ Marek Rojíček. ČSÚ patří tradičně mezi instituce s největší nabídkou datových sad.

Zhruba 60 programátorů se pak pustilo do práce, aby v sobotu v podvečer představilo 17 aplikací. U sedmi z nich autoři využili údajů z produkce ČSÚ. Porotu nejvíce zaujala aplikace Statistika hrou, která přívětivou formou přibližuje regionální statistiky zejména mladé generaci. I na druhém místě skončila aplikace využívající data Českého statistického úřadu. Aplikace NĚbyty zkoumá, proč se v některých obcích v posledních pěti letech nedokončil žádný byt. Mezi mnoha dalšími aplikacemi se objevil i názorný příklad vizualizace dat Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

 bit.ly/2mjpUnj
bit.ly/2kQ1HEI

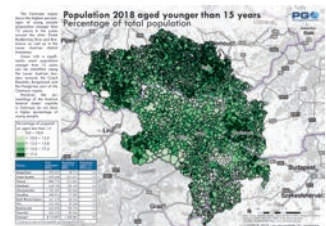
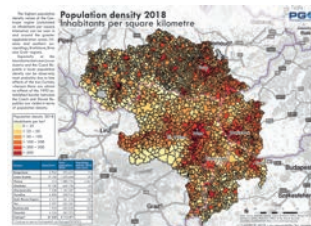
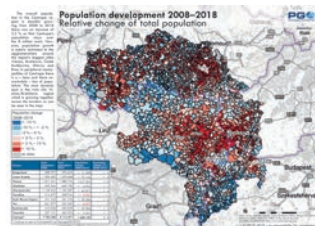
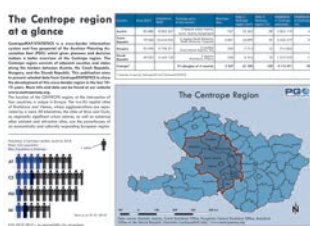

Databáze CentropeSTATISTICS bude obsahovat i údaje o vzdělávání

Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích připravila aktualizaci databáze demografickými údaji za rok 2018. Stalo se tak na základě výsledků jednání na workshopu o dalším rozvoji přeshraniční databáze CentropeSTATISTICS, který proběhl začátkem června ve Vídni.

K vložení do společné databáze partneri projektu chystají údaje o možnostech vzdělávání od základního až po vysokoškolské v jednotlivých obcích regionu. Přemýšlet začali také o využití rastrových dat ve čtvercové síti 1 x 1 km vhodných pro potřeby územního plánování, která budou ve všech čtyřech partnerských

zemích k dispozici po Sčítání lidu, domů a bytů 2021. V letních měsících se zaměstnanci KS v Českých Budějovicích a odboru informačních služeb v ústředí rovněž podíleli na testování databáze, jehož cílem je zlepšení komfortu uživatelů při tvorbě výstupních tabulek a map.

ČEŠTÍ STATISTICI V ZÁŘÍ DVAKRÁT ZAVÍTALI DO BĚLEHRADU

PŘEDSEDA ČSÚ MAREK ROJÍČEK A MÍSTOPŘEDSEDA JAROSLAV SIXTA PRACOVNĚ NAVŠTÍVILI 4. ZÁŘÍ BĚLEHRAD. ČEŠTÍ STATISTICI BUDOU V RÁMCI PROJEKTU TECHNICKÉ POMOCI POMÁHAT SRBSKÝM KOLEGŮM SE SLAĐOVÁNÍM TAMNÍCH STATISTICKÝCH SYSTÉMŮ SE STANDARDY EVROPSKÉHO STATISTICKÉHO SYSTÉMU.

O dva týdny později přivítal Statistický úřad Srbské republiky statistiky z celého světa. Jednání zaměřené na aplikaci metod strojového učení pro statistické účely se zúčastnili také programátoři z ČSÚ s cílem prozkoumat možnosti nasazení těchto technik i pro zpracování dat v prostředí ČR, například v rámci projektu Scanner Data nebo při zpracování dat získaných z internetových stránek.

VOLIČI ROZHODLI O NOVÉM SLOŽENÍ JEDENÁCTI ZASTUPITELSTEV

V DESETI OBCÍCH A V JEDNÉ PRAŽSKÉ MĚSTSKÉ ČÁSTI VYBRALI V SOBOTU 14. ZÁŘÍ VOLIČI NOVÉ ZASTUPITELE. VOLILO SE TAM, KDE KLESL POČET ZASTUPITELŮ POD ZÁKONEM STANOVENÝ POČET NEBO SE ZDE ZVOLENÁ ZASTUPITELSTVA ROZPADLA. VOLEBNÍ ÚČAST DOSÁHLA 56,79%.

Volby se konaly v obcích Bernardov, Kněžičky, Zlatá a Křivoklát ve Středočeském kraji, Nekvasovy a Ves Touškov v Plzeňském kraji, Skřípov a Hruška v Olomouckém kraji, Újezdeček v kraji Ústeckém a Pravy v Pardubickém kraji. Na území hlavního města Prahy vybírali zastupitele v městské části Praha-Nedvězí. Ve všech obcích se volilo v rámci jednoho volebního okrsku.

O celkových 71 mandátů se ucházelo 171 platných kandidátů, jejichž průměrný věk byl 47 let. Nejmladšímu kandidujícímu bylo 18 let, naopak nejstaršímu bylo v době konání voleb 73 let. O post zastupitele se ucházelo 68 žen, 39,8 % z celkového počtu kandidátů. V 11 nových zastupitelstvech získalo mandát 51 mužů a 20 žen. Průměrný věk zvolených zastupitelů je 46,59 roku. Nejstaršímu je 71 let, nejmladšímu 25 let.

V obci Ves Touškov se voleb zúčastnilo 23 % registrovaných voličů, oproti tomu v obci Kněžičky přišlo do volební místnosti 77 % voličů. Poslední okrsek byl zpracován 58 minut po půlnoci ze soboty 14. na neděli 15. září.

Nejlepší statistický plakát 2019 má svého vítěze

Mezinárodní kolo soutěže o nejlepší statistický plakát 2019 vyvrcholilo slavnostním udílením cen, které se konalo na Světové statistické konferenci Mezinárodního statistického institutu v malajsijském Kuala Lumpur. Do soutěže se zapojilo přibližně 15 tis. studentů z 37 zemí ze všech kontinentů.

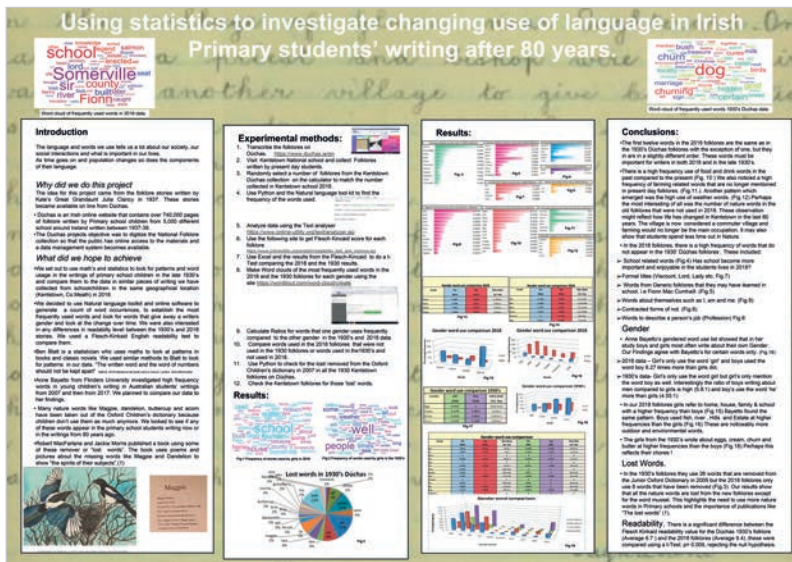
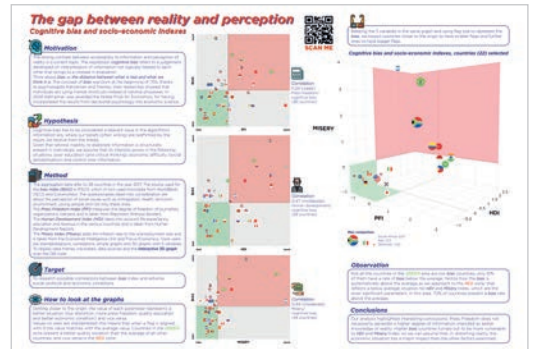
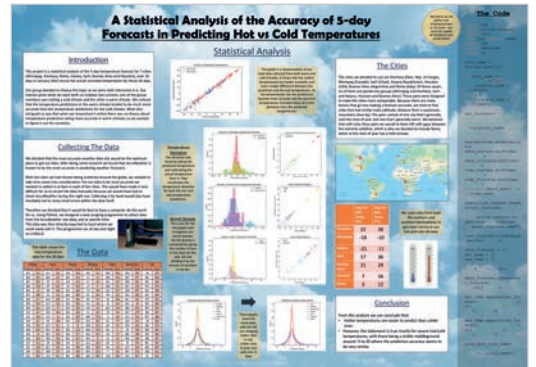
EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Letošní kolo soutěže začalo v roce 2018 národními koly pořádanými koordinátory jednotlivých zemí. V České republice byly organizátory národního kola soutěže Vysoká škola ekonomická v Praze ve spolupráci s Českým statistickým úřadem.

Mezinárodní finále se konalo na jaře 2019. Porota složená ze statistických odborníků vybírala z vítězných plakátů z každé země. Jejimi členy byli: Manfred Borovcnik (Rakousko), Gail Burrill (USA), Audy Salcedo (Venezuela), John Harraway (Nový Zéland) a James Nicholson (Velká Británie, předseda).

Českou republiku reprezentovali vítězové národního kola soutěže – Manuel Monteiro a Filip Moučka z Gymnázia Dr. Emila Holuba v Holicích (kategorie studentů narozených v roce 1999 a mladších) a Anna Samková, Jana Kopecká, Daniel Klement a Matyáš Cafourek ze Základní školy Litomyšl (kategorie studentů narozených v roce 2002 a mladších). Čeští zástupci se na stupních vítězů bohužel neobjevili.

V kategorii studentů bakalářského studia nebo studia na vyšší odborné škole byla udělena první cena, kterou získal pětičlenný tým z University of Turin (Andrea Ughetti, Didier Crosetti, Maria Vittoria Chiaruttini, Matteo Canale a Marco Cencig). Čestné uznání putovalo do argentinského Santa Fé na National University of the Littoral ke studentům Ramiru Ortizovi a Santiagu Reyesovi.

Kategorii studentů narozených v roce 1999 a mladších ovládly Aisling Barry a Katrin Birk z Bandon Grammar School v irském Corku, druhé místo patřilo polskému týmu ve složení Emilia Staszór, Stanisław Szleszkowski a Jakub Królak z I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Łodzi a třetí se umístily Maria Sergeevna Safiullina a Anna Alekseevna Pischalnikova, studentky MAOU „Gymnasium №2“ v ruském Permu.

Vítězství v kategorii studentů narozených v roce 2002 a mladších si odvezly Kate Bagnall a Bobbi Beattie z The King's Hospital v irském Dublinu, druhá cena mířila zásluhou Ivany Lyubomirovy Ivanovy, Kristiny Julianovy Petrovy, Anny-Marie Galabinovy Mladonoy, Aleksandra Aleksandrova Dineva a Elhama Nabeha Mohamada z 56 School „Professor Konstantin Irechek“ do bulharské Sofie. Třetí místo získaly Lee Hyunji a Koh Yeonju z Tamna Middle School, Jeju Girls Middle School v Jižní Koreji. Čestného uznání se dostalo týmu z Institutu Serra de Noet v Barceloně.

Příští kolo soutěže začne v lednu 2020 a poštěstí se do ní zapojí i Česká republika.

Statistika

Mezinárodní odborný časopis ČSÚ

4x ročně
anglicky
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus nebo
Web of Science

czso.cz/statistika_journal

KRÁTCE

Polovina prázdninových cest a pobytů byla v roce 2017 v zemích EU objednána přes internet. **Z Lucemburska bylo takto rezervováno 73 % letenek, jízdenek a noclehů.** Obyvatelé Finska a Německa si objednali přes internet 65 %, resp. 64 % dovolených.

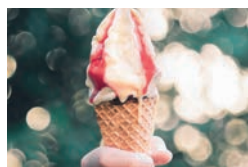
 bit.ly/2ZkAbkY

Z celkového počtu úmrtí, která byla v roce 2016 v zemích EU zaznamenána, byly 3,3 tis. (0,06 %) důsledkem přeapadení. Většina (65 %) obětí byli muži. Míra úmrtnosti i počty úmrtí, k nimž dojde v důsledku přeapadení, se dlouhodobě snižují. V roce 2002 na 100 tis. obyvatel připadlo 1,3 těchto případů, v roce 2016 jen 0,6.

 bit.ly/321hCQs

Za zmrzlinou do Itálie? Ano, avšak **největším producentem chladivého osvěžení bylo v roce 2018 Německo**, kde se vyrobilo 494 mil. litrů této pochoutky. Itálii se 435 mil. litry patřilo až třetí místo, když na stříbrné příčce se se 451 mil. litry umístila Francie.

 bit.ly/2L2n5zu

I v USA se z obnovitelných zdrojů vyrábí více elektřiny

Letos v dubnu se ve Spojených státech amerických poprvé v historii vyrobilo více elektřiny z obnovitelných zdrojů než z uhlí. Hydroelektrárny, solární panely a větrné turbíny společně vygenerovaly 68,48 mil. MWh elektrické energie. Z uhlí to bylo jen 60 mil. MWh.

EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Podle vládní Agentury pro energetické informace objem energie vyprodukované uhelnými elektrárnami od počátku roku klesá. Ještě v lednu se vyrobilo o 101 mil. MWh více, v únoru již jen o 80 mil. MWh a v březnu o 78 mil. MWh. V dubnu pak objem dále klesl na 60 mil. MWh. I když se následně v květnu zvýšila produkce na více než 70 mil. MWh, stále patří uhelným elektrárnám v USA v produkci elektrické energie za různými druhy bezemisních zdrojů až druhé místo.

Avšak k bezemisním zdrojům elektřiny patří podle těch obnovitelných i jaderná energie. Atomové elektrárny v dubnu vyprodukovaly 61 mil. MWh. I podíl jaderné energie na produkci elektřiny v USA však od začátku roku klesl z lednových 74 mil. MWh a nic na tom nezměnil ani květnový nárůst na 71 mil. MWh.

Naopak objem energie vyprodukované obnovitelnými zdroji od ledna stoupl z 60 mil. na 67 mil. MWh. Nejvíce elektřiny však USA dlouhodobě vyrábějí ze zemního plynu. V dubnu šlo o téměř 103 mil. MWh, v květnu pak o 115 mil. MWh. Od začátku roku se zvýšila i produkce elektřiny, kterou generují solární panely. Zde se však jedná o pravidelný cyklický výkyv, který je vázán na klimatické poměry na severní polokouli.

VELKÁ BRITÁNIE JE NA TOM LÉPE

V červnu letošního roku se také Velká Británie měla čím pochlubit. Zařadila se mezi země, které se snaží

postupně pouštět od takové výroby energie, při níž dochází k emisi uhlíkových plynů. Produkce z uhlí a plynu od ledna do května pokrývala 47 % dodávek v zemi, zatímco z bezemisních jaderných elektráren a obnovitelných zdrojů pocházelo 48 % elektřiny v britské síti. V květnu se dokonce britské ostrovy obešly dva týdny bez uhelné energie. Přitom ještě před deseti lety fosilní paliva generovala tři čtvrtiny elektřiny na ostrovech, zatímco obnovitelné zdroje představovaly okrajovou položku. V současnosti samotné větrné elektrárny pokrývají 19 % výroby, ostatní zelené zdroje dalších 5 %.

ČESKU VLÁDNE UHLÍ

Uhlé elektrárny představují v Česku dlouhodobě hlavní zdroj elektřiny. Údaje Energetického regulačního úřadu uvádějí, že v roce 2017 zajišťovalo 42 % produkce elektrické energie hnědé uhlí a dalších 5 % pak černé uhlí. Třetina (33 %) elektrické energie pocházela z jaderných elektráren a na obnovitelné zdroje připadlo 11 %. Zemní plyn byl použit k výrobě 4 % elektrické energie, 3 % pak vznikla prostřednictvím ostatních plynů. Mezi další zdroje patří přečerpávací elektrárny, topné oleje či biologicky rozložitelný komunální odpad.

bit.ly/2kUgryM
bbc.in/2L4YZG5
bit.ly/2ZgISPm

DÁNOVÉ VYPRODUKOVALI V ROCE 2017 TŘIKRÁT VÍCE KOMUNÁLNÍHO ODPADU NEŽ RUMUNI

MNOŽSTVÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU, KTERÝ OBYVATELÉ EU V ROCE 2017 VYPRODUKOVALI, JE ODHADOVÁNO NA 486 KG NA OSOBU.

Ve srovnání s rokem 2016 to nepředstavuje žádnou změnu, avšak v porovnání s rokem 2002, kdy na jednoho obyvatele EU připadalo 525 kg komunálního odpadu, to je pokles o 7%. Největším producentem komunálního odpadu zůstává Dánsko se 781 kg/obyv., následují Kypr (637 kg/obyv.) a Německo (633 kg/obyv.). A kdo byli nejmenší producenti tohoto typu odpadů? Česku s 344 kg/obyv. patří pro rok 2017 třetí místo, druhé se umístilo Polsko (315 kg/obyv.) a nejméně komunálního odpadu vzniklo v Rumunsku, a sice 272 kg/obyv.

bit.ly/30rdGII

DOVOLENÁ NA VELKÉ LODI JE STÁLE OBLÍBENĚJŠÍ

V ROCE 2017 DOSÁHL POČET CESTUJÍCÍCH NA VELKÝCH VÝLETNÍCH LODÍCH, KTERÉ SVOU PLAVBU ZAHÁJILY V NĚKTERÉM Z PŘÍSTAVŮ EU, 7 MIL. TÍM BYL PŘEKONÁN DOPOSUD REKORDNÍ POČET 6,9 MIL. Z ROKU 2012.

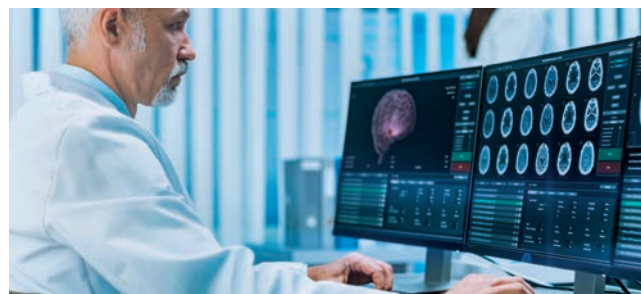
Naprostá většina (85%) pasažérů se na cestu vydává z některého z následujících členských států. V Itálii se nalodilo 1,9 mil. osob, ve Španělsku 1,5 mil. cestujících, Německo si jako začátek plavby vybralo 1,1 mil. osob, další 1,0 mil. se nalodilo v některém z přístavů ve Velké Británii a 0,5 mil. cestujících vyrazilo na cestu z Belgie. Přestože se Velká Británie umístila až na čtvrtém místě, tak právě v jejím přístavu Southampton se na plavbu vydalo nejvíce cestujících: 832 tis. Druhé místo patřilo španělské Barceloně se 721 tis. cestujícími.

bit.ly/2KWczE

PSYCHICKÁ ZÁTĚŽ AUSTRALANŮ SE ZVYŠUJE

V LETECH 2017 A 2018 VÍCE NEŽ POLOVINA (56,4%) OBYVATEL AUSTRÁLIE STARŠÍCH 15 LET UVEDLA, ŽE SVŮJ ZDRAVOTNÍ STAV POVAŽUJE ZA DOBRÝ ČI VELMI DOBRÝ. NECELÝCH 15% SE CÍTILO ŠPATNĚ AŽ VELMI ŠPATNĚ.

Chronické obtíže (aspoň jednu nemoc) v šetření uvedla téměř polovina (47,3%) dotazovaných, což je oproti šetření z let 2007 a 2018 nárůst o 5 p. b. Nejčastěji respondenti uváděli, že mají psychické problémy a poruchy chování (20,1%, tj. 4,8 mil. osob), druhou nejčetnější skupinu představovaly bolesti zad (16,4%, tj. 4,0 mil. osob), artritida trápila v minulých letech 3,6 mil. osob (15,0%), s astmatem se léčilo 2,7 mil. osob (11,2%). Následovaly cukrovka (prvního i druhého typu), srdečně-cévní nemoci, osteoporóza, chronická obstrukční plicní nemoc, rakovina (1,8%, tj. 424 tis. osob) a potíže s ledvinami, které uvádělo jedno procento dotazovaných.

bit.ly/2P9UvBO

Výsledky ubytovací statistiky v EU

Počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v zemích Evropské unie se v 1. čtvrtletí letošního roku meziročně snížil o 1,0%. Více než polovina evropských zemí však zaznamenala zvýšený zájem o ubytování.

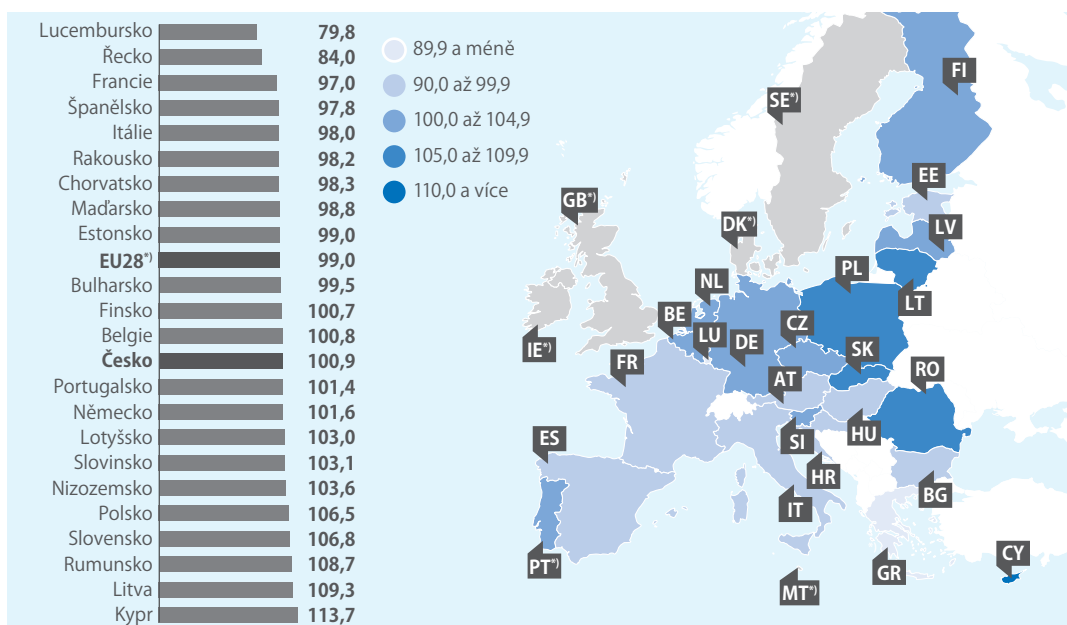

ROMAN MIKULA
oddělení statistiky
cestovního ruchu

Podle údajů poskytnutých členskými zeměmi EU dosáhl počet přenocování v ubytovacích zařízeních za 1. čtvrtletí 2019 celkem 478 mil. nocí. Došlo k meziročnímu poklesu o pět milionů nocí, relativně to představovalo 1,0% úbytek přenocování.

Celkem deset evropských zemí oznámilo Eurostatu pokles počtu přenocování. V absolutním vyjádření se meziročně nejvíce propadla Francie. Francouzské hotely a jiné ubytovací provozovny zaznamenaly snížení zájmu o ubytování o 2 mil. nocí (3,0%) na 65 mil.

MEZIROČNÍ INDEX POČTU PŘENOCOVÁNÍ HOSTŮ (1. Q 2019, %)

* Pozn.: Za Dánsko, Irsko, Maltu, Švédsko a Velkou Británii data nejsou k dispozici.

Zdroj: Eurostat (k 9. 8. 2019)

EVROPSKÁ
UNIE
99,0 %

ČESKÁ
REPUBLIKA
100,9 %

ČERVENEC 2019

PRŮMYSL

+ 0,1 %

Průmyslová produkce v červenci 2019 po očištění o vliv počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 0,1%, bez očištění byla vyšší o 5,6%. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 0,7%.

MALOOBCHOD

+ 4,6 %

Tržby v maloobchodě (NACE 47) očištěné od kalendářních vlivů se reálně meziročně zvýšily o 4,6%, bez očištění o 7,0%. Tržby se zvýšily za prodej nepotravinářského zboží, potravin i pohonných hmot.

STAVEBNICTVÍ

+ 3,7 %

Stavební produkce v červenci 2019 po očištění o vliv počtu pracovních dnů reálně meziročně vzrostla o 3,7%, bez očištění byla vyšší o 6,5%. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 1,5%.

SLUŽBY

- 1,1 %

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů v červenci meziročně klesly o 1,1%, bez očištění vzrostly o 1,5%. Nejvyššího meziročního růstu dosáhla sekce informačních a komunikačních činností.

CESTOVNÍ RUCH

+ 0,6 %

V červenci letošního roku se v českých hotelech ubytovalo o 0,6% více hostů než vloni, ale počet přenocování se meziročně snížil o 1,1%.

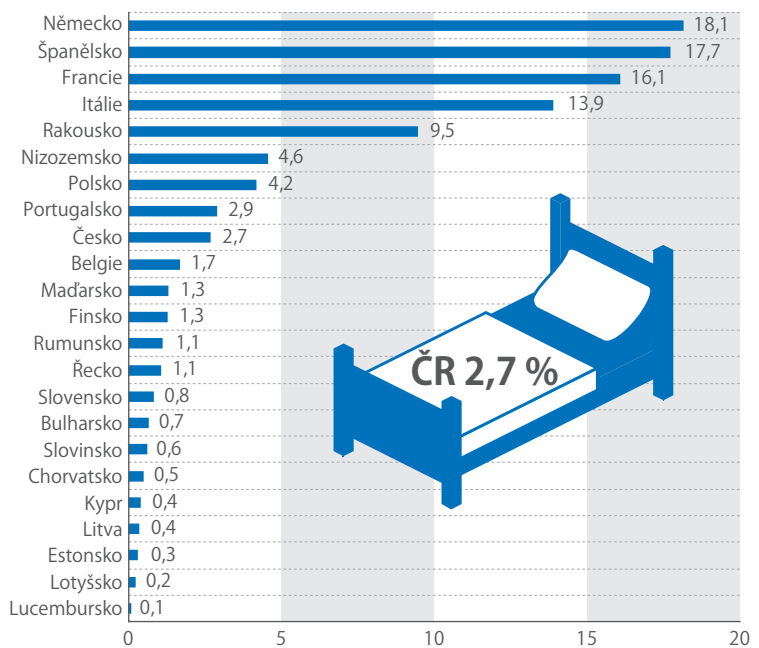
přenocování. Také ve Španělsku se počet přenocování snížil o více než 1,5 mil. nocí, tedy o 2,8%. Itálie hlásila pokles o 2,0%, tj. o 1,2 mil. přenocování a podobně i Rakousko, kde v zimních měsících letošního roku návštěvnost poklesla o 1,8%. Největší relativní pokles nastal v ubytovacích službách v Lucembursku (o jednu pětinu), avšak to není z pohledu celoevropských výsledků nijak významné.

V celkem třinácti evropských zemích byl zaznamenán vyšší zájem o ubytování než v roce předcházejícím. Na špičce žebříčku s největším nárůstem počtu nocí se umístil Kypr, kde se počet přenocování během ledna až března meziročně zvýšil dokonce o 13,7%. Ostatní země si připsaly meziroční nárůsty do 10,0%. Za zmínku jistě stojí meziroční zvýšení o 1,1 mil. nocí v Německu (+1,6%). Také v Polsku se návštěvnost zvýšila o více než milion přenocování (+6,5%). Výraznější posílení výsledků ubytovací statistiky zaznamenali například na Slovensku (+6,8%), v Rumunsku (+8,7%) nebo v Litvě (+9,3%). Ubytovatelé v Česku vykazovali v 1. čtvrtletí meziročně o 0,9% více nocí. Zde si rezidenti připsali nárůst o 4,2%, avšak cizinci si meziročně pohoršili o 2,3% nocí.

NÁVŠTĚVNOST V ČESKÉ REPUBLICE PŘED LETNÍ SEZÓNOU

V České republice jsou již známy výsledky návštěvnosti za 2. čtvrtletí letošního roku. V tomto období přijelo do hromadných ubytovacích zařízení celkem 5,8 mil. hostů, což meziročně představovalo zvýšení o 4,9%. Počet zahraničních hostů se zvýšil o 4,8%, domácích návštěvníků přibýlo o 4,9%. Z pohledu kategorizace ubytování byl největší zájem o služby hotelů. Celkem 4,1 mil. hostů si pro svůj pobyt vybralo právě hotely, bylo to o 4,7% více než ve stejném období loňského roku. Hotely vykazaly o 4,0% více rezidentů a také počet ubytovaných nerezidentů se zvýšil, a sice o 5,1%. Do penzionů přijelo celkem 627 tis. návštěvníků (+7,4%). Úspěšné čtvrtletí měla

PODÍLY ZEMÍ NA POČTU PŘENOCOVÁNÍ V EU28*) (v 1. Q 2019, %)

*) Pozn.: Za Dánsko, Irsko, Maltu, Švédsko a Velkou Británii data nejsou k dispozici. Zdroj: Eurostat (k 9. 8. 2019)

také ostatní ubytovací zařízení včetně kempů. V jejich případě se jednalo o meziroční zvýšení o 4,7%. Chatové osady a turistické ubytovny si připsaly rovněž vyšší počet ubytovaných hostů, a to o 2,2%.

Také počet přenocování byl ve srovnání s 2. čtvrtletím 2018 vyšší. V absolutním vyjádření dosáhl počet nocí hodnoty 14,0 mil., tedy o 3,8% více než ve stejném období předcházejícího roku. Domácí klientela navýšila v ubytovacích zařízeních přenocování o 3,8% a počet přenocování nerezidentů se zvýšil o 3,9%. Z celkového počtu nocí se 67,0% uskutečnilo v hotelech, 10,0% v penzionech a na kempy, chatové osady či turistické ubytovny připadalo 23,0% nocí.

SRPEN 2019

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů se meziměsíčně mírně zvýšila, důvěra spotřebitelů se snížila.

+ 0,5 bodu

PRŮMYSL

+ 0,0 bodu

Důvěra podnikatelů v odvětví průmyslu se potřeť v řadě nezměnila. Indikátor důvěry zůstal na hodnotě 90,3. V meziročním srovnání je důvěra nižší.

STAVEBNICTVÍ

- 3,0 bodu

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví se oproti červenci snížila. Indikátor důvěry poklesl o 3,0 bodu na hodnotu 101,8. Meziročně je ovšem důvěra vyšší.

OBCHOD

+ 1,2 bodu

V odvětví obchodu se důvěra v ekonomiku zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 1,2 bodu na hodnotu 96,0. Oproti srpnu loňského roku je důvěra nižší.

SLUŽBY

+ 2,1 bodu

Ve vybraných odvětvích služeb (vč. bankovního sektoru) se důvěra meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 2,1 bodu na hodnotu 95,8. V meziročním srovnání je ovšem nižší.

SPOTŘEBITELÉ

- 1,3 bodu

Důvěra spotřebitelů se v srpnu meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl na hodnotu 105,1. Oproti srpnu 2018 je důvěra spotřebitelů také nižší.

Struktura dodávek pohonných hmot se od roku 2007 změnila

Ze všech ropných produktů se v České republice nejvíce spotřebuje motorové nafty. Na rozdíl od motorového benzínu, kde došlo k poklesu a stagnaci dodávek, roste meziročně její spotřeba již od roku 2013.

JIŘÍ TROJÁČEK
oddělení statistiky energetiky

V roce 2007 bylo do České republiky dodáno kolem čtyř milionů tun motorové nafty. Přes počáteční stagnaci v prvních šesti letech došlo od roku 2013 k postupnému meziročnímu nárůstu o zhruba 4%. I když v roce 2018 došlo ke zpomalení, a to pouze na 1,1%, na český trh bylo dodáno téměř 5 mil. tun motorové nafty, což bylo o 21,7% více než v roce 2007.

Na rozdíl od motorové nafty došlo u motorového benzínu v letech 2007 až 2012 k poklesu dodávek a pak od roku 2013 ke stagnaci. Celkové roční dodávky motorového benzínu se v roce 2018 pohybovaly okolo 1,6 mil. tun, ve srovnání s rokem 2007 tak klesly o 23,5%.

Z hlediska celkového podílu tvořil podíl dodávek motorové nafty v roce 2018 celkem 76% (v roce 2007 to bylo 66%) a motorového benzínu 24% (2007, 34%). To znamená, že tento poměr vzrostl o 10% ve prospěch motorové nafty.

V ROCE 2018 SE DOVEZLO 2,4 MIL. TUN MOTOROVÉ NAFTY

Z hlediska celkové bilance dodávek jsou kromě výroby a zásob důležitým faktorem i dovozy a vývozy pohonných hmot.

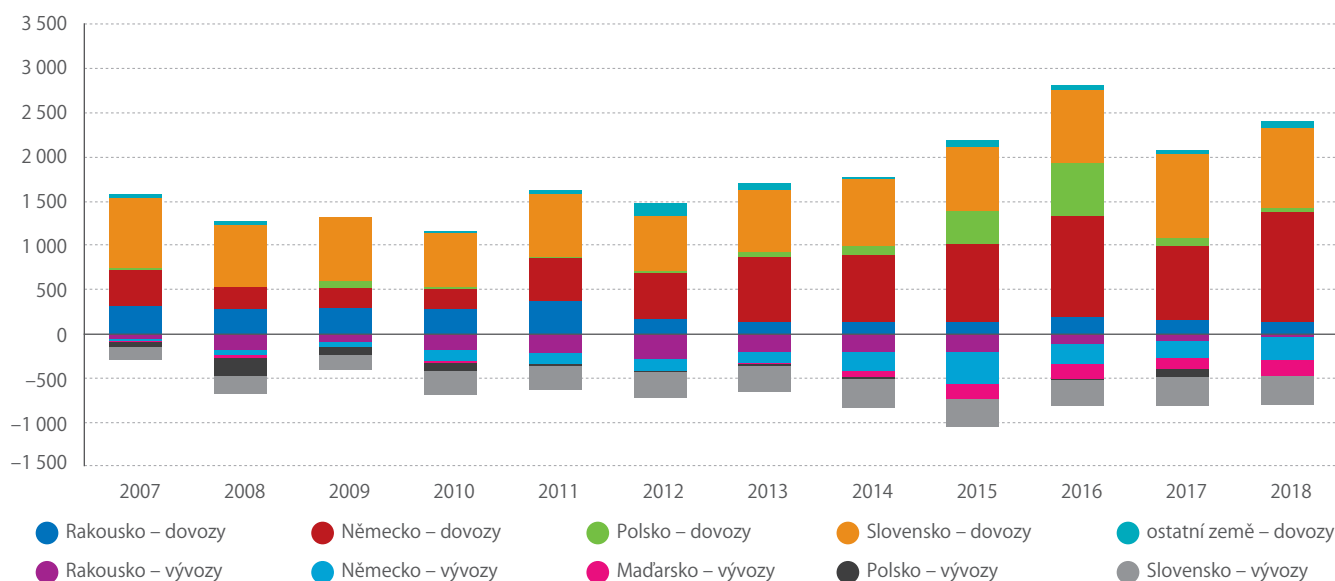
U motorové nafty došlo k nárůstu dovozů ze zhruba 1,6 mil. tun v roce 2007 až na 2,4 mil. tun

v roce 2018 (1,5krát více). Dovoz motorového benzínu v podstatě stagnoval s mírným poklesem v letech 2012 až 2015. V roce 2018 dosáhl jeho dovoz 0,7 mil. tun, což bylo prakticky tolik jako na začátku sledovaného období, tj. v roce 2007. Rok 2016 pak byl v tomto směru specifický. Z důvodu havárie v rafinerii došlo ve výrobě motorového benzínu k výpadku, který byl nahrazen zvýšeným dovozem. Zatímco vývoz motorové nafty činil v roce 2007 celkem 297 tis. tun, v roce 2018 dosáhl 809 tis. tun (2,7krát více). Také vývozy motorového benzínu se zvedly, a to ze 195 tis. tun v roce 2007 až na 567 tis. tun v roce 2018 (2,9krát více). V letech 2014, 2015 a 2017 pak byly vývozy vyšší než dovozy.

JAK SE ZMĚNILA STRUKTURA DOVOZŮ A VÝVOZŮ

Zatímco v roce 2018 dovezla Česká republika polovinu motorové nafty z Německa (více než 1,2 mil. tun), před 11 lety převažoval dovoz ze Slovenska – rovněž polovina dovozů. V loňském roce tak dovozy z Německa a Slovenska tvořily většinu – téměř 90% všech dovozů motorové nafty. V roce 2007 činil tento podíl 76%. Od roku 2010, kdy podíl činil 25,1%, výrazně poklesl dovoz z Rakouska

STRUKTURA DOVOZŮ A VÝVOZŮ MOTOROVÉ NAFTY (tis. tun)

Zdroj: ČSÚ

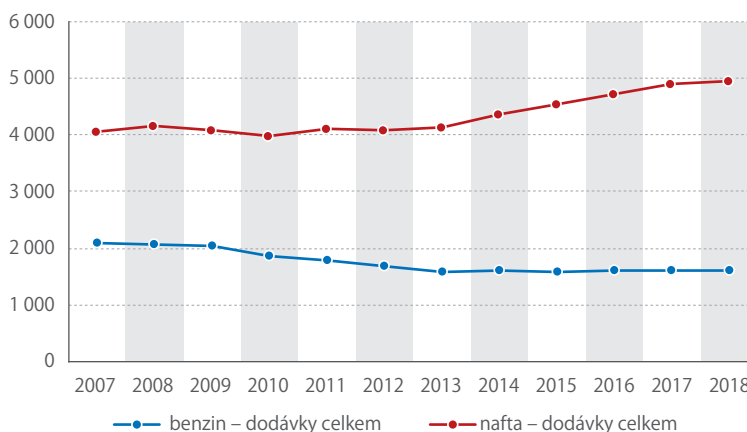
(na 5,7 %). V průběhu období postupně klesal podíl dovozů motorové nafty ze Slovenska a Rakouska ve prospěch dovozů z Německa.

Během sledovaného období 2007–2018 dosahoval stabilně nejvyššího podílu vývoz motorové nafty na Slovensko – 48,1 % v roce 2007 a 40,3 % v roce 2018. V roce 2018 se vyvezlo do sousední země 326 tis. tun. Naopak výrazně klesl vývoz motorové nafty do Rakouska – z 22,9 % v roce 2007 na 5,1 % v roce 2018. Naproti tomu postupně rostl podíl vývozu do Německa, a to ze 6,7 % v roce 2007 na 32,3 % v roce 2018, a do Maďarska – z 3,0 % v roce 2007 na 20,6 % v roce 2018.

Ve struktuře dovozů motorového benzínu v roce 2018 převažovaly dovozy ze Slovenska. Ty tvořily 54,5 % všech dovozů, tj. 391 tis. tun. Dále následovaly dovozy z Německa (23,7 %) a Rakouska (18,4 %). Tyto podíly byly podobné jako v roce 2007. V letech 2014 a 2015 ale došlo k poklesu dovozů z Německa. Ty byly nahrazeny dovozy motorového benzínu ze Slovenska. V letech 2010 a 2011 byly zase vyšší podíly dovozů z Rakouska, tvořily téměř třetinu všech dovozů.

V roce 2018 tvořily vývozy motorového benzínu do Německa 58,2 % všech vývozu, tj. 330 tis. tun. V roce 2007 byl podíl jen 20%. Toto zvýšení bylo na úkor vývozu na Slovensko, ty poklesly ze 49,2 % v roce 2007 až na 13,2 % v roce 2018. Vývozy do Rakouska pak byly nejvyšší v letech 2011 (17,7 %), 2012 (33,9 %) a 2013 (19,3 %). Od roku 2014 naopak došlo k postupnému útlumu vývozu, v roce 2018 činil jejich podíl už jen 3,5%. Do Maďarska se motorový benzín začal vyvážet (po přerušení od roku 2007) zase v roce 2013. V roce 2018 dosáhly tyto vývozy hodnoty 79 tis. tun, což bylo 13,9 % z celkového vývozu. Vývozy do Polska byly nejvyšší v roce 2017 (174 tis. tun, 27,9 %), o rok později, v roce 2018, byl tento podíl už jen 11,1 %.

DODÁVKY MOTOROVÉHO BENZINU A MOTOROVÉ NAFTY NA TRH ČR CELKEM (tis. tun)

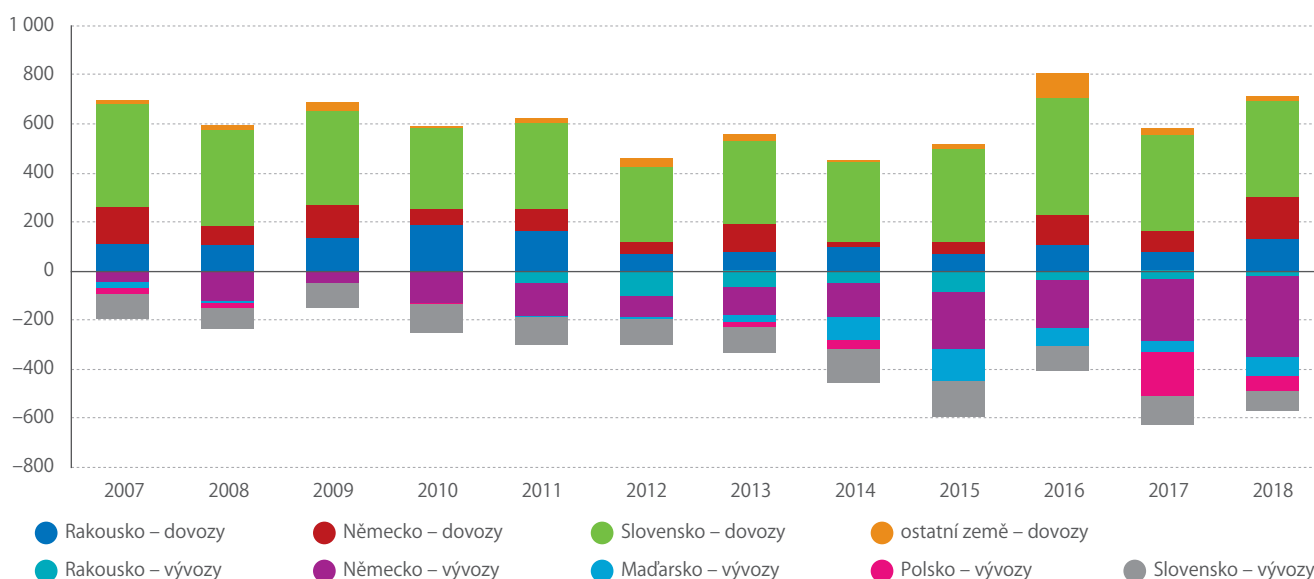
Zdroj: ČSÚ

SPOTŘEBA NAFTY A BENZINU V BUDOUCNOSTI ASI KLESNE

V souvislosti se zaváděním alternativních paliv v dopravě lze v budoucnosti očekávat pokles spotřeby motorové nafty a motorového benzínu. Podle Národního akčního plánu čisté mobility by se měla spotřeba fosilních paliv v dopravě snížit do roku 2030 o 30 %, a to ve prospěch alternativních pohonných hmot.

Zavádění alternativních pohonů je však teprve v počátcích. Svědčí o tom například statistiky Svazu dovozců automobilů. Z nově zaregistrovaných osobních automobilů v roce 2018 – 261 437 vozidel – jich bylo 67,04 % na benzinový pohon, 30,21 % na naftový pohon, 0,58 % na kombinovaný pohon benzín a CNG či 0,31 % na pohon benzín a LPG. Na čistě elektrický pohon bylo pouze 618 prodaných automobilů (0,24 %). U kombinace pohonu benzín a elektrina se jednalo jen o 277 automobilů (0,11 %).

STRUKTURA DOVOZŮ A VÝVOZŮ MOTOROVÉHO BENZINU (tis. tun)

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost v Unii klesá

Červnové údaje ukazují, že většina zemí Evropské unie zaznamenala meziroční pokles nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v EU28 je podle dostupných dat nejnižší v historii.

KAROLÍNA ZÁBAJNÍKOVÁ
vedoucí oddělení
svodných analýz

V poslední době se stále silněji ozývají zprávy o zpomalování evropské ekonomiky, které bylo potvrzeno i vydanými statistickými údaji, například o hrubém domácím produktu. Navzdory těmto výsledkům se ale míra nezaměstnanosti v naprosté většině zemí EU v červnu meziročně snížila a mírný klesající trend se ukazoval v celém prvním pololetí roku 2019.

Míra obecné nezaměstnanosti osob mezi 15 a 74 lety v evropské osmadvacítce celkem v červnu dosahovala 6,3 %. Je to o 0,5 procentního bodu méně než ve stejném období předcházejícího roku. Mírný posun směrem dolů prodělala míra nezaměstnanosti i v porovnání s lednem 2019. Míra nezaměstnanosti v EU28 je podle dostupných dat nejnižší

v historii. Pod 7,0% hranici klesla v květnu 2018. Srovnání s obdobím před ekonomickou krizí ukazuje, že nejnižší hodnotu měla míra nezaměstnanosti mezi únorem a dubnem 2008, a to 6,8 %.

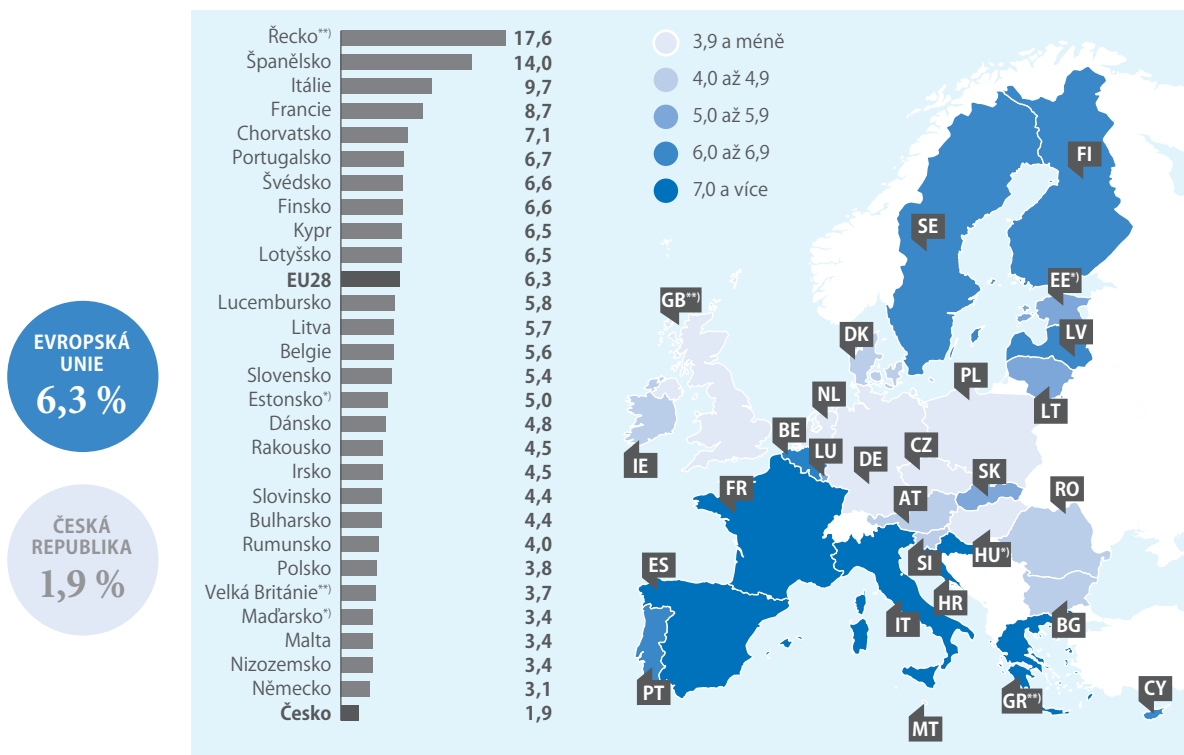
JIH TRÁPÍ NEZAMĚSTNANOST MLADÝCH

Podle nejnovějších dostupných údajů nejvyšší nezaměstnanost v EU trpí Řecko. V dubnu 2019 to bylo 17,6 %. Za ním se umístilo Španělsko s červnovými 14,0 %. Trojici jihoevropských zemí uzavírá Itálie s 9,7 %. Itálii se podařilo již v květnu snížit míru nezaměstnanosti pod 10,0 %, a to poprvé od února 2012. Země jižní Evropy dlouhodobě trápí i velmi vysoká míra

nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15–24 let. Zmíněné Řecko mělo letos v březnu 39,6 % nezaměstnaných mladých. Španělsko a Itálie v červnu vykázaly 32,4 % a 28,1 % nezaměstnaných v této kategorii. Více než pětinovou míru měly také Chorvatsko (20,3 %) a Francie (20,1 %). Pro srovnání – nejmenší podíl mladých bez práce mělo v červnu Německo (5,5 %). V Česku to bylo 6,6 %.

Nejnižší míry nezaměstnanosti v EU již od ledna 2016 dosahuje Česko. V červnu to bylo 1,9 %. Dalšími státy v pořadí byly Německo (3,1 %) a shodně po 3,4 % Nizozemsko a Malta. Méně než 4,0% nezaměstnanosti dosáhlo i Polsko (3,8 %). Míra nezaměstnanosti v těchto zemích ale v první polovině roku spíše stagnovala.

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V ČERVNU 2019 (%)

Pozn.: ^{*)} údaj za květen 2019, ^{**)} údaj za duben 2019.

Zdroj: Eurostat

TÉMA

20

Počet pracujících do čtyřiceti let klesá

22

Cizinců na českém trhu práce přibýlo

24

Růst mezd pomalu zvolňuje

26

Lidé si vydělávají on-line prací stále častěji

JAK PRACUJEME

Počet pracujících do čtyřiceti let klesá

Celkový počet pracujících se podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil zvýšil od 2. čtvrtletí 2010 o 415,0 tis. Ve 2. čtvrtletí roku 2019 tak dosáhl 5 295,9 tis. Podstatně se změnila věková skladba pracujících.

MARTA PETRÁŇOVÁ

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

MAREK ŘEZANKA

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

JAN KOČKA

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

Počet mladších osob do čtyřiceti let se snížil o 273,5 tis. Zároveň razantně vzrostl ve sledovaném období počet zaměstnaných ve věku 40 a více let, a to o 688,5 tis.

Velké změny ve věkové struktuře pracujících jsou ovlivněny především demografickými a ekonomickými faktory, prodlužující se dobou přípravy na výkon budoucího zaměstnání a zvyšováním věkové hranice

ZMĚNY^{*)} VE VĚKOVÉ SKLADBĚ PRACUJÍCÍCH MEZI ROKY 2010 A 2019 (2. čtvrtletí)

Zaměstnaní	2. Q 2010	2. Q 2019	Přírůstek/úbytek 2. Q 2019 / 2. Q 2010		Podíl věkových skupin v %	
	v tis.		v tis.	v %	2. Q 2010	2. Q 2019
Celkem	4 880,9	5 295,9	415,0	8,5	100,0	100,0
v tom:						
věková skupina						
15–29 let	866,9	783,9	–83,0	–9,6	17,8	14,8
30–39 let	1 431,1	1 240,7	–190,5	–13,3	29,3	23,4
40–49 let	1 233,5	1 607,8	374,3	30,3	25,3	30,4
50–59 let	1 091,4	1 195,6	104,2	9,5	22,4	22,6
60 a více let	258,0	467,9	209,9	81,4	5,3	8,8

^{*)} Pozn.: Údaje za 2. čtvrtletí 2019 jsou v době vydání časopisu předběžné.

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

pro odchod do starobního důchodu. Počet pracujících do čtyřiceti let se snížil zejména proto, že nejsilnější ročníky narozené v první polovině 70. let minulého století se již přesunuly do vyšší věkové kategorie. Počet pracujících ve věku 40–44 let se zvýšil o 229,4 tis. Výrazně vzrostl i počet pracujících ve věku 45–49 let (o 144,9 tis.). Zvýšil se i počet pracujících padesátníků (o 104,2 tis.). Významně vzrostla zaměstnanost ve skupině osob šedesátiletých a starších o 209,9 tis., z toho ve skupině ve věku 65 a více let o 80,4 tis.

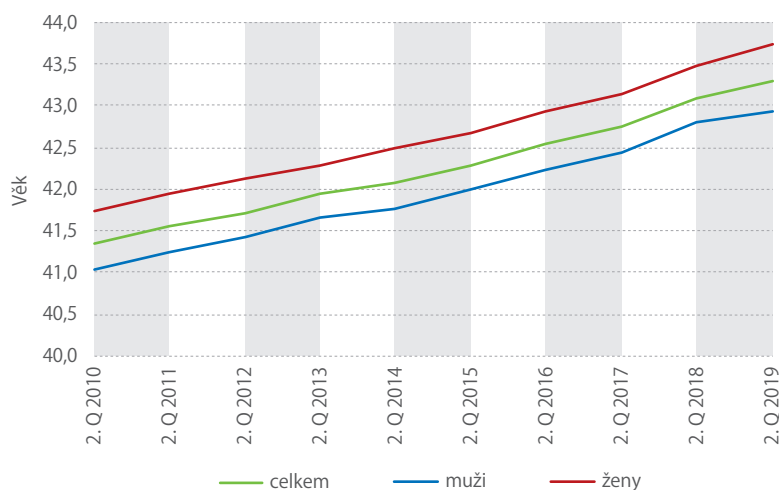
STÁRNOU JAK ZAMĚSTNANCI, TAK PODNIKATELÉ

Stárnutí populace dokumentuje dlouhodobý vývoj průměrného věku pracujících. Ten se od 2. čtvrtletí 2010 zvýšil o dva roky na 43,3 roku ve 2. čtvrtletí 2019. Průměrný věk pracujících žen (43,7) je přitom vyšší než věk pracujících mužů (42,9 roku). To je dáno i tím, že mladší ženy jsou častěji ekonomicky neaktivní kvůli péči o děti (rodičovské dovolené).

Stárnou jak zaměstnanci, tak podnikatelé. Průměrný věk podnikatelů se zaměstnanci se od 2. čtvrtletí 2010 zvýšil o 3,7 roku na 49,0 ve 2. čtvrtletí 2019. Ve stejném období se zvýšil ve skupině podnikatelů bez zaměstnanců o 2,6 roku na 45,8 roku. Průměrný věk nejčetnější skupiny zaměstnanců se v tomto období zvýšil o 1,8 roku na 42,7 roku. Zvýšil se i průměrný věk pomáhajících rodinných příslušníků o 4,0 roku na 47,1 roku. Ve všech skupinách postavení u zaměstnání je průměrný věk žen vyšší než mužů.

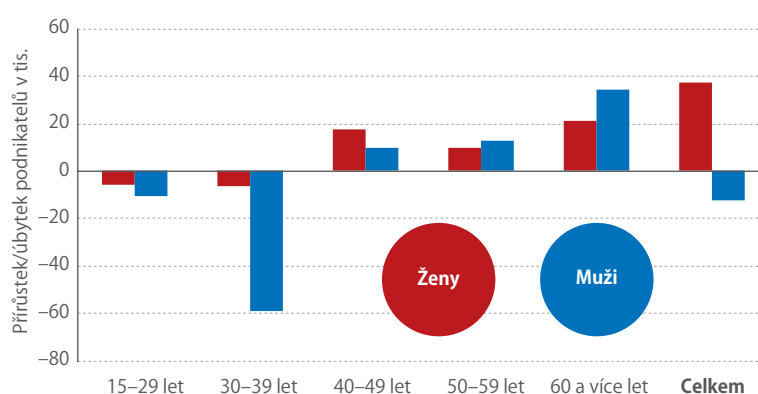
Změny v počtech zaměstnaných ve sledovaných obdobích byly poměrně výrazné i v rámci odvětví ekonomických činností podle klasifikace CZ-NACE. Nejvíce zaměstnaných žen i mužů stále pracuje ve zpracovatelském průmyslu. V případě žen zde došlo k nárůstu o 80 tis., u mužů pak dokonce o 166 tis. osob. U obou pohlaví se na tomto zvýšení nejvíce podílela věková kategorie 40–49 let, kdy u zaměstnaných žen došlo mezi 2. čtvrtletími

VÝVOJ^{*)} PRŮMĚRNÉHO VĚKU PRACUJÍCÍCH OD ROKU 2010 DO ROKU 2019 (2. čtvrtletí)

^{*)} Pozn.: Údaje za 2. čtvrtletí 2019 jsou v době vydání časopisu předběžné.
Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

ROZDÍL^{*)} POČTU PODNIKAJÍCÍCH ŽEN A MUŽŮ MEZI ROKY 2010 A 2019 PODLE VĚKU (2. čtvrtletí)

^{*)} Pozn.: Údaje za 2. čtvrtletí 2019 jsou v době vydání časopisu předběžné.
Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

let 2010 a 2019 k nárůstu o 47 tis., u zaměstnaných mužů o 82 tis. osob.

U pracujících mužů figuruje co do početnosti hned na druhém místě stavebnictví. Došlo u nich ale k poklesu o 97 tis. To způsobil vývoj především ve věkové kategorii 30–39 let, jež vykázala pokles o 58 tis. mužů.

Ženy na rozdíl od mužů nejsou ve stavebnictví profesně tolik zastoupeny. Po zpracovatelském průmyslu pracuje nejvíce žen ve velkoobchodě a maloobchodě, kde však ve sledovaných obdobích k podstatné početní změně nedošlo. Za pozornost u pracujících žen stojí oblast vzdělávání, kde přibýlo 50 tis. žen. Tento nárůst připadl zhruba rovnoměrně na věkové kategorie 40–49, 50–59 a 60 a více let.

POČET PODNIKAJÍCÍCH MUŽŮ KLESL, ŽEN PODNIKATELEK NAOPAK PŘIBÝLO

Podnikatelů je oproti zaměstnancům celkově výrazně méně a převažují mezi nimi muži.

Podnikající muži mezi 2. čtvrtletími let 2010 až 2019 ubyli. K nejvýraznějšímu poklesu u nich došlo ve stavebnictví, a to zejména ve věkové skupině 30–39 let. Došlo zde k poklesu o zhruba třicet tisíc podnikatelů. Na rozdíl od mužů, žen podnikatelek přibýlo. Zajímavé je, že se na tomto přírůstku v podstatě nepodílely zpracovatelský průmysl a velkoobchod a maloobchod. Z hlediska věku se do tohoto růstu promítl vliv výhradně vyšších věkových kategorií, a to od 40 let.

Počty podnikatelů se od 2. čtvrtletí roku 2010 zvýšily především díky vysokoškolsky vzdělaným ženám ve věku od 40 let. Tyto ženy podnikaly hlavně v profesních, vědeckých a technických činnostech. Mezi 2. čtvrtletími 2010 a 2019 vzrostl jejich počet o téměř 11 tis. žen.

Naopak doména mužů – stavebnictví – zaznamenala ve sledovaných obdobích výrazné snížení počtu podnikajících. Jednalo se především o věkovou kategorii 30–39 let, kde nastala největší početní ztráta. Ve vyšším věku naopak počty podnikajících mužů ve stavebnictví rostly. Vývoj počtu zaměstnanců více méně kopíruje trendy u všech zaměstnaných.

Cizinců na českém trhu práce přibylo

Počet cizinců působících na českém trhu práce výrazně roste. V polovině roku 2019 dosáhl hranice téměř 700 tis. Cizinci se tak podíleli 13,2 % na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství České republiky.

**JARMILA
MAREŠOVÁ**

oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

Zahraniční pracovníci hrají na českém trhu práce důležitou roli, a to zejména v posledních letech extrémně nízké nezaměstnanosti, kdy se řada podniků a firem potýká s nedostatkem domácí pracovní síly. Zatímco po vstupu Česka do Evropské unie v roce 2004 tvořili cizinci působící na českém trhu práce necelá čtyři procenta z celkového počtu zaměstnaných v ČR, v polovině roku 2019 to bylo již 13,2%.

NEJVÍCE JE CIZINCŮ V POSTAVENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Drtivou většinou se na zvýšení tohoto počtu podílejí cizinci v pozici zaměstnanců. Těch bylo v evidenci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) k 30. červnu 2019 rekordních 606 483 (ve srovnání s údaji ke konci roku 2018 se tak počet cizinců zaměstnanců navýšil o zhruba 38 tis.). Oproti tomu kategorie cizinců živnostníků poslední dobou tak výrazně neroste. Podle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) dosáhl v polovině roku 2019 počet cizinců živnostníků působících v ČR celkem 92 013 osob, což bylo zhruba o 2,2 tis. více než koncem roku 2018.

Zhruba šest desetin (60,2 %) z celkového počtu cizinců zaměstnanců tvořili občané EU evidovaní úřady práce na základě informačních karet, cizinci z třetích zemí pak 39,8 % (241 124 osob), z nichž nejvíce – 125 596 – bylo těch, kteří pro vstup na český trh práce nepotřebují povolení k zaměstnání, resp. se po nich nevyžaduje. Tyto skupiny cizinců jsou taxativně vymezeny v § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Jde

například o cizince, kterým byl v ČR udělen trvalý pobyt nebo azyl či doplňková ochrana.

Dalších 58 335 (9,6 %) z celkového počtu cizinců zaměstnanců tvořili držitelé pracovního povolení a 56 455 (9,3 %) připadalo na držitele zaměstnanecké karty. Pouhých 738 cizinců z třetích zemí mělo k 30. červnu letošního roku platnou modrou kartu, což je dokument opravňující k zaměstnání a pobytu, který se vydává vysoce kvalifikovaným pracovníkům.

Mezi cizinci zaměstnanci na území ČR viditelně převažovali muži (63,4 %). Vyšší převaha mužů je patrná zejména u skupiny občanů z EU (66,1 %). Mezi občany třetích zemí je podíl mužů viditelně nižší (59,5 %).

Z hlediska členění podle státního občanství mají mezi občany EU evidovanými úřady práce (i celkově) nejvyšší zastoupení občané Slovenska (191 418 k 30. 6. 2019). S výrazným odstupem jsou na dalších příčkách pomyslného žebříčku občané Polska (45 187), Rumunska (43 055), Bulharska (34 836) a Maďarska (17 924). Pokud jde o cizince z třetích zemí, nejpočetněji jsou zastoupeni občané Ukrajiny (152 699). S velkým odstupem je následující občané Ruské federace (15 078), Vietnamu (12 926), Mongolska (5 927) a Moldavska (4 980).

Z časového srovnání je patrný výrazný početní nárůst zejména u občanů Ukrajiny. Zatímco koncem roku 2018 připadalo na zaměstnance z Ukrajiny celkem 121 086 osob, v prvních šesti měsících roku 2019 se jejich počet navýšil o zhruba 32 tis. Tento nárůst je pravděpodobně možno vysvětlit úspěšně

13,2 %
činil podíl cizinců
na českém trhu
práce v první
polovině roku 2019

probíhajícími projekty MPSV usnadňujícími vstup na domácí trh práce pro kvalifikované a vysoce kvalifikované pracovníky z Ukrajiny a také vyšší zaměstnaností těchto občanů v rámci sezónních prací.

NEJVÍCE CIZINCŮ ZAMĚSTNANCŮ PRACUJE VE ZPRACOVATELSKÉM PRŮMYSLU

Podle údajů MPSV pracuje nejvíce cizinců ve zpracovatelském průmyslu (29,5% z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce v roce 2018). V tomto sektoru byla v roce 2018 zaměstnána téměř třetina (32,2%) z celkového počtu zaměstnanců ze zemí EU a zhruba čtvrtina (24,5%) z celkového počtu zaměstnanců z třetích zemí.

Dalším významným sektorem z hlediska počtu zaměstnaných cizinců jsou administrativní a podpůrné činnosti. Je třeba upozornit na to, že tento sektor zahrnuje z velké části i agenturní zaměstnávání. Podle dostupných údajů bylo v roce 2018 v tomto sektoru zaměstnáno 17,6% z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce, z nichž většina (65,4%) připadala na občany zemí EU.

Sektory národního hospodářství, které přitahují cizince, jsou rovněž velkoobchod a maloobchod; oprava a údržba motorových vozidel a stavebnictví. V těch pracuje zhruba jedna desetina (9,9, resp. 9,1%) zaměstnaných cizinců z celkového počtu zahraničních občanů evidovaných úřady práce. Obdobně jako v sektorech zpracovatelský průmysl a administrativní a podpůrné činnosti mají v uvedených sektorech v současnosti převahu cizinci ze zemí EU. Podle MPSV byla v roce 2018 v sektoru velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel zaměstnána více než desetina (10,7%) z celkového počtu cizinců zaměstnanců z třetích zemí. Odpovídající podíl za cizince občany EU činil 9,4%. V sektoru stavebnictví bylo v loňském roce zaměstnáno 8,0% z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce ze zemí EU a 11,1% z celkového počtu cizinců zaměstnanců z třetích zemí.

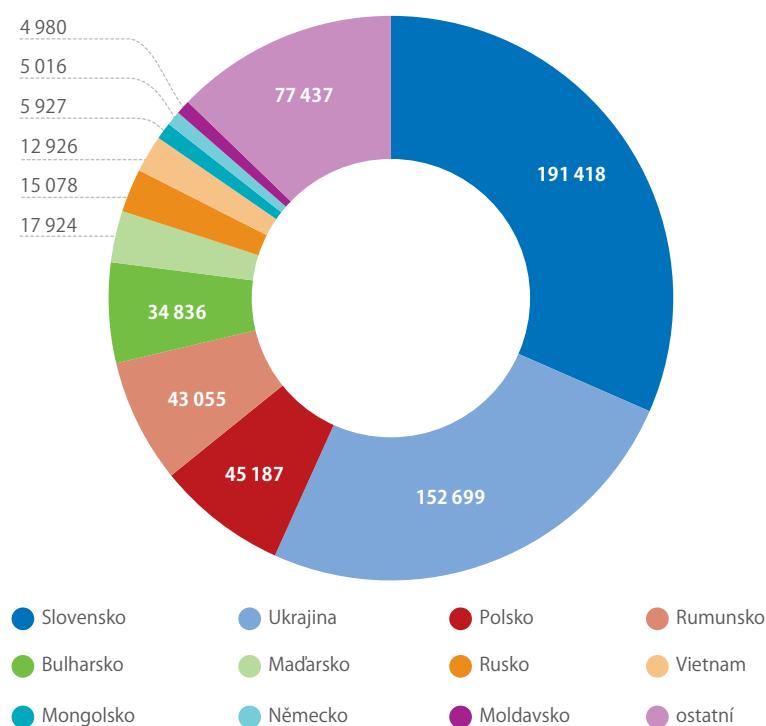
Oproti tomu sektory s nejnižším zastoupením zaměstnaných cizinců zůstávají veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (1,7%) a činnosti domácností jako zaměstnavatelů (0,2%).

POČET UKRAJINSKÝCH A SLOVENSKÝCH PODNIKATELŮ V ČESKU VZROSTL

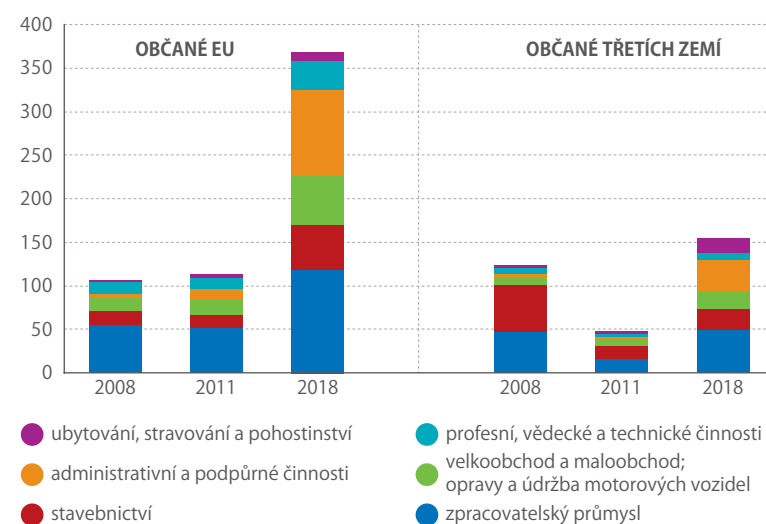
Kromě cizinců, kteří v Česku vykonávají výdělečnou činnost jako zaměstnanci v různých firmách nebo organizacích, přicházejí i cizinci za účelem podnikání. Obdobně jako u skupiny cizinců v postavení zaměstnanců také mezi cizinci se živnostenským oprávněním mají nadpoloviční většinu (68,1%) muži. V případě občanů EU tvoří muži zhruba tři čtvrtiny (75,1%) z jejich celkového počtu. U občanů třetích zemí je podíl mužů výrazně nižší, a to 63,7%.

Pořadí zemí, ze kterých k nám cizinci za účelem podnikání nejčastěji přicházejí, se v posledních letech výrazněji nemění. V roce 2019 byli na prvním místě občané Ukrajiny (22 408), i když jen s malým

CIZINCI V POSTAVENÍ ZAMĚSTNANCŮ PODLE STÁTNÍHO OBČANSTVÍ KE 30. 6. 2019

CIZINCI EVIDOVANÍ ÚŘADY PRÁCE PODLE SEKČÍ KLASIFIKACE EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V LETECH 2008–2018 (tis.)

Zdroj: MPSV

odstupem od druhé nejpočetnější skupiny zahraničních držitelů živnostenského oprávnění – Vietnamců (20 904). Ve srovnání s údaji ke konci roku 2018 se tak počet podnikatelů z Ukrajiny zvýšil o 527 osob. Oproti tomu počet vietnamských držitelů živnostenského oprávnění klesl za stejné období o 268 osob. Na třetím místě se již tradičně umístili občané Slovenska s 18 410 registrovanými osobami. Stejně jako v případě občanů Ukrajiny také počty slovenských podnikatelů od konce roku 2018 vzrostly, a to o 699 osob.

Růst mezd pomalu zvolňuje

Český trh práce je již patrně za vrcholem cyklu. Růst mezd kulminoval a letošní čísla ta loňská nepřekonávají. Nezaměstnanost se dostala na počátku letošního roku na historické minimum a nemá dále kam klesnout. Počet volných pracovních míst stále prepisuje rekordy, ale jde o místa určená především pro nekvalifikované cizince.

DALIBOR HOLÝ

ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí

Poptávka po pracovní síle sice podniky stále nutí přidávat zaměstnancům na mzdách, avšak na druhé straně stojí hospodářské výsledky firem. Průměrná mzda ve 2. čtvrtletí 2019 dosáhla i s odměnami hodnoty 34 105 Kč. Tento průměr však nepobírají takřka dvě třetiny zaměstnanců.

Z pohledu kumulativních údajů za první pololetí došlo ke zvýšení průměrné mzdy na 33 297 Kč, tedy k nominálnímu nárůstu o 7,3 %. Mzdové tempo je tak o dvě desetiny nižší, než bylo v loňském roce. Vzhledem ke stále stoupající inflaci (2,8 %) v reálném vyjádření pouze o 4,4 %.

Zároveň se již jen střídavě meziročně zvýšil přepočtený počet zaměstnanců o 0,6 %, tedy o 26,0 tis. Jako příznačný se jeví obrat trendu v počtu zaměstnanců zpracovatelského průmyslu, který začal mírně klesat (-0,4 %).

Vzhledem k tomu, že omezená domácí nabídka nedokázala pokrývat poptávku podniků po pracovní síle, došlo v Česku k výraznému zvýšení počtu pracujících cizinců ze zemí s vyšší nezaměstnaností a levnou pracovní silou, zejména z Ukrajiny.

Je třeba také připomenout změny ve věkové struktuře, které znamenají pokles počtu mladých pracujících osob a výrazný nárůst zaměstnaných ve věku

přes 45 let včetně přírůstu u nejstarší kategorie 65 a více let.

AKTUÁLNÍ VÝVOJ V ODVĚTVÍCH

Stejně jako vývoj počtu zaměstnanců i mzdový růst byl ve 2. čtvrtletí 2019 v jednotlivých odvětvích diferencovaný, třebaže se všude udržuje vysoko nad pěti procenty. Jedinou výjimkou je těžba a dobývání, kde se průměrná mzda dostala na 38 149 Kč, což byl meziroční nárůst jen o 4,2 %. Zároveň zde za rok ubylo 4,0 %, tj. 1,0 tis. přepočtených počtů zaměstnanců. Toto odvětví strádá již delší dobu.

Mzdovým vývojem, nikoli poprvé v historii, zamíchalo rozhodnutí vlády o diferencovaném zvyšování platových tarifů na začátku roku. Zejména pedagogičtí pracovníci dostali skokově vyšší tabulkové platy. Průměrná mzda ve vzdělávání se tak dostala na 33 639 Kč, což znamená meziroční zvýšení o 11,4 %. Přesto je stále pod celostátním průměrem.

Ve veřejné správě a obraně se změna projevila podstatně méně, meziroční nárůst byl podprůměrných 6,7 %. Poněkud lépe na tom byli zaměstnanci ve zdravotní a sociální péči, kde byl nárůst o 8,7 %.

V komerčním sektoru najdeme nejrychlejší tempo v odvětví administrativní a podpůrné činnosti, kde vzrostla průměrná mzda o 8,8 %, avšak zůstává na druhé nejnižší absolutní úrovni (22 654 Kč). Zde převládají agentury práce a bezpečnostní agentury a najdeme tu velký úbytek počtu zaměstnanců, počtené 4,9 tis., což je relativně 2,4 %.

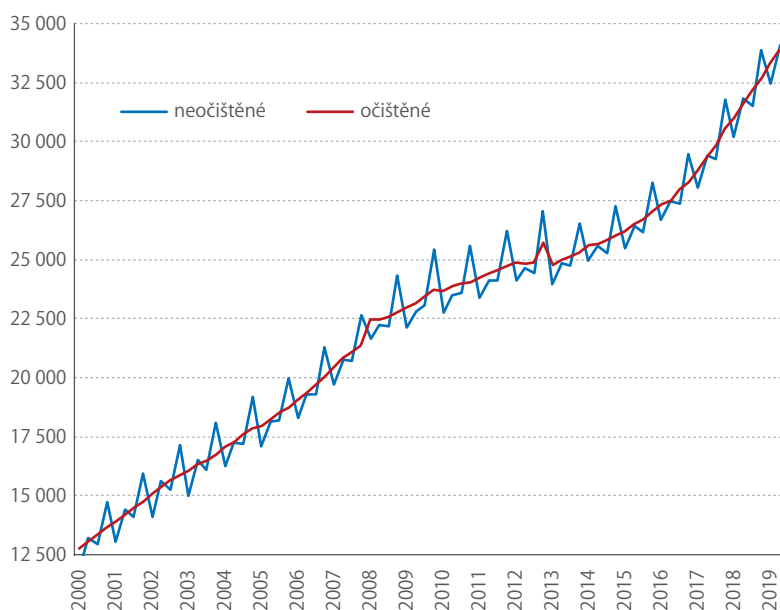
V peněžnictví a pojištnictví byla ukončena série podprůměrných indexů – s nárůstem o 8,5 % se průměrná mzda dostala na úroveň 63 852 Kč, což znamená s předstihem nejvyšší mzdovou úroveň mezi odvětvími. Na druhém místě byly informační a komunikační činnosti, kde se průměrná mzda zvýšila o 6,1 % na 57 795 Kč.

Odvětví ubytování, stravování a pohostinství stále zůstává na nejnižší průměrné úrovni (19 947 Kč), mzdy tu meziročně vzrostly o 7,1 %.

V obchodě (velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel) vzrostla průměrná mzda o slabých 5,8 % na 31 341 Kč. Zároveň tam najdeme největší početní přírůstek, když přibýlo 10,4 tis. zaměstnanců (relativně 2,1 %).

V průmyslových odvětvích byl mzdový růst 6,4 %, přičemž nejlépe si vedlo zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi,

VÝVOJ PRŮMĚRNÝCH MEZD, 1. Q 2000–2. Q 2019 (Kč)

Zdroj: podniková statistika ČSÚ

kde mzda vzrostla o 7,4 % na 30 664 Kč. Dominantní zpracovatelský průmysl byl růstově slabší (6,5 %), dostal se na 34 364 Kč.

V zemědělství, lesnictví a rybářství vzrostly mzdy o 6,1 %, průměrná mzda stoupla na 26 285 Kč.

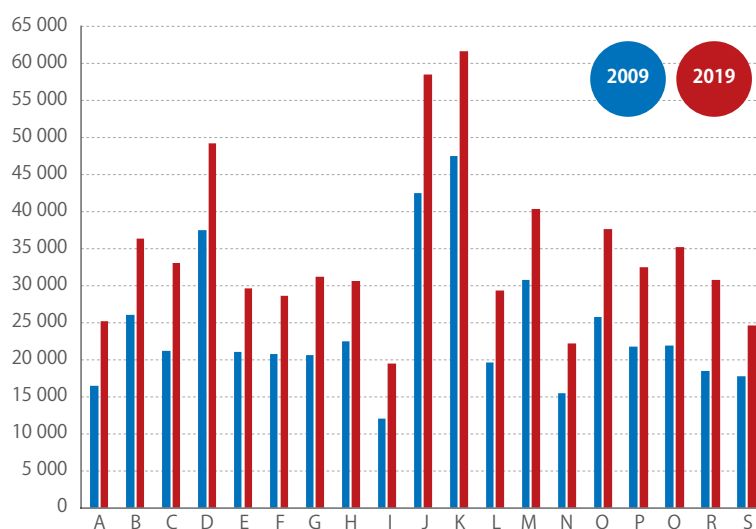
Ve 2. čtvrtletí 2019 byl vykázán nižší počet odpracovaných hodin než ve stejném období předcházejícího roku; také přesčasové práce meziročně značně ubylo a objem placené neodpracované doby se výrazně zvýšil, což má vliv na srovnání mzdových ukazatelů. V letošním i loňském 2. čtvrtletí tvoří část výdělku mimořádné odměny zaměstnanců, jejich význam se meziročně změnil jen nepatrně.

DESETILETÝ VÝVOJ

Z hlediska dlouhodobého vývoje jsou mezi odvětvími jasní vítězové a poražení. Za deset let vzrostla celková průměrná mzda za první pololetí téměř o polovinu (48 %), ale v peněžnictví a pojištnictví pouze o 30 %. Její odstup od zbylých odvětví se tak výrazně snížil, třebaže stále zůstává nejlépe placícím odvětvím. Podobně ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu vzrostla mzda pouze o 31 %. V první půlce roku 2009 představovala 167 % celkového průměru a nyní jen 148 %. Stejně tak je na tom odvětví profesní, vědecké a technické činnosti s 31 % nárůstem. Také toto odvětví má však stále výsoce nadprůměrnou úroveň.

Na druhé straně najdeme kulturní, zábavní a rekreační činnosti, kde se mzdy zvedly o 66 %, což toto odvětví přiblížilo k celkové průměrné mzdě (z 82 % průměru na 92 %). Dále je to ubytování, stravování a pohostinství, které sice zůstává nejhůře placícím odvětvím, ale mzdy se tu zvýšily o 61 %, a přiblížily se tak celkovému průměru z pouhých 54 na 59 %.

PRŮMĚRNÉ MZDY PODLE ODVĚTVÍ, 2009 A 2019 (první pololetí, Kč)

A: zemědělství, lesnictví a rybářství; B: těžba a dobývání; C: zpracovatelský průmysl;
 D: výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla; E: zásobování vodou, činnosti související s odpady;
 F: stavebnictví; G: obchod, opravy motorových vozidel; H: doprava a skladování;
 I: ubytování, stravování a pohostinství; J: informační a komunikační činnosti;
 K: peněžnictví a pojištnictví; L: činnosti v oblasti nemovitosti; M: profesní, vědecké a technické činnosti;
 N: administrativní a podpůrné činnosti; O: veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení;
 P: vzdělávání; Q: zdravotní a sociální péče; R: kulturní, zábavní a rekreační činnosti; S: ostatní činnosti

Zdroj: podniková statistika ČSÚ

třetím místě najdeme zdravotní a sociální péči, která se z původně podprůměrné hodnoty (97 %) vyhoupla nad průměr (106 %), neboť mzdy vzrostly také o 61 %.

Pro zvědavého čtenáře mohou doplnit, že v odvětví vzdělávání se mzdy zvedly o 49 %, tedy spíše kopírovaly vývoj celkové průměrné mzdy, a ve veřejné správě a obraně o 46 %.

Česko 15 let v Evropské unii

Vývoj ČR od vstupu do EU

objednavky@czso.cz
bit.ly/301SSaG

Lidé si vydělávají on-line prací stále častěji

Způsoby řízení práce, hledání zaměstnanců i jejich hodnocení, které se vyvinuly na on-line platformách, se postupně přenášejí i do ostatních zaměstnání. Celý trh práce přechází na rychlejší, avšak hůře regulovatelné procesy, což přináší jak mnohé příležitosti, tak značná ohrožení. Z pohledu statistiky je stále obtížnější zachytit okrajové způsoby práce, ale i rozlišit pracovní dobu od odpočinku.

KATEŘINA SMEJKALOVÁ
výzkumnice Friedrich-Ebert-Stiftung

Rozvoj digitálních technologií ovlivňuje náš soukromý i rodinný život a rovněž ten pracovní. Stále větší část komunikace nejen s klienty, ale i s kolegy, často též s přímými nadřízenými, probíhá on-line. Stejně tak je sledována pracovní doba, probíhají tak porady a školení, zaznamenaná spokojenost zákazníků (rating) je využívána pro ohodnocení pracovníků, včetně toho finančního. Málo zmapovaná a potenciálně přelomová je v tomto trendu oblast zaměstnávání prostřednictvím on-line platform, kde dokonce veškerý styk mezi pracovníkem, poskytovatelem práce a klientem probíhá pouze na síti a často se fyzicky vůbec nepotkají.

Přes on-line platformy se dnes domlouvají nejčastěji domácí opravy, úklid, taxislužba, hlídání dětí, kadeřnické, masérské a podobné osobní služby nebo turistický pronájem. Tyto činnosti fungovaly i v minulosti, jen nepoměrně obtížněji. Vyhledávání informací a navázání kontaktu trvalo delší dobu. IT technologie zde umožnila rychlejší sdílení informací, především o poptávce a nabídce, což často přineslo zcela novou kvalitu služeb. Ale jsou tu ještě úplně nové druhy

prací, které nikdy dříve nemohly existovat a jimž se říká obecně „klikací“, ty jsou možné jen na internetu.

Vizuálně nejznámější jsou ty, které potkáváme na ulici, jako jsou taxislužby Uber či Bold/Taxify, donášky Wolt nebo DámeJidlo či služby v cizích domovech jako Lidská Síla. Velká masa lidí však pracuje z vlastního domova, kde se s nikým nepotkává a dělá drobné kancelářské práce či úkoly na síti, například prostřednictvím platformy Upwork.

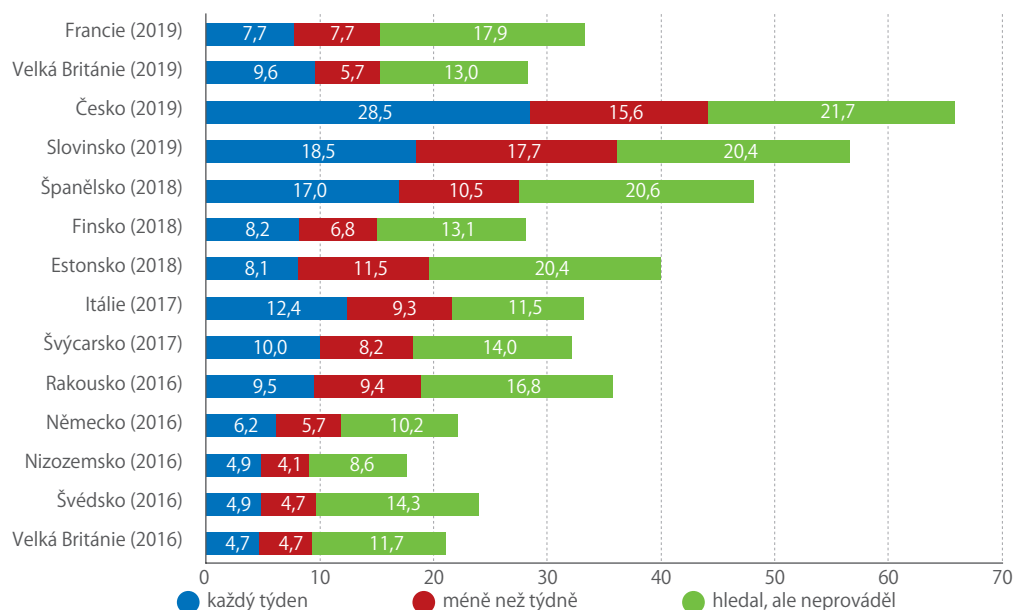
Oficiální evropská statistika má v oblasti sledování všech těchto nahodilých zaměstnání velký dluh, který se snaží dohnat až v poslední době. Teprve hledá cesty, jak je zjišťovat vedle standardních pracovních smluv. Velkou výzvou je to především pro zjišťování v domácnostech, konkrétně pro Výběrové šetření pracovních sil.

Problémem je již to, že mnohé z těchto prací lidé vůbec nevnímají jako zaměstnání a drobné přívýdělnky nepovažují za mzdu. Taková slova používají pouze pro standardní formy práce. On-line platformy jsou pro ně na pomezí zábavy. To je pochopitelné, když jde skutečně jen o přívýdělnky. Jenže je tu

DALIBOR HOLÝ
ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí

HLEDÁNÍ A PROVÁDĚNÍ PLATFORMOVÉ PRÁCE (% populace v práceschopném věku)

Zdroj: Mezinárodní konsorcium vedené University of Hertfordshire

také skupina lidí, pro které jsou platformy jediným zdrojem příjmů. Tito lidé se pohybují v šedé zóně mimo státní kontrolu, kde pracovní příjem není evidován a zdaňován, což může být příjemné jen do chvíle, kdy zaměstnanec onemocní či odchází do starobní neaktivity a nemá nárok na sociální zabezpečení. Také z hlediska statistiky jsou tito lidé nepodchyceni. Ve standardních ukazatelích o práci, jako je například míra zaměstnanosti, se adekvátně neobjevují.

O to cennější je výzkum zapojení do práce na on-line platformách, který ve 13 evropských státech včetně Česka provedlo konsorcium pod vedením statistiků z University of Hertfordshire; v on-line zjišťování se vyjádřilo celkem 29 436 dospělých pracujících, z toho dva tisíce z ČR.

VĚTŠINA PRACÍ ON-LINE JE NÁHODNÁ

Zkušenosti s (pří)výdělkem prostřednictvím nějaké on-line platformy má značná část Evropanů. ČR je v tomto směru na vrcholu, kdy 28,5 % lidí odpovědělo, že něco takového dělá nejméně jednou týdně, dalších 15,6 % méně často. Dalších 21,7 % si takovou práci neúspěšně zkusilo vyhledat. Samotní výzkumníci poukazují na fakt, že mnohem rozšířenější jsou přivýdělků on-line ve státech s nižší mzdovou úrovní. Je zde tedy závislost na sociální situaci. Mnoho prací vykonávaných on-line je v nejlepším smyslu slova globalizovaných. Nezáleží tedy na tom, kde pracovník sedí u počítače, pobírá vždy stejnou odměnu. Vzhledem k tomu, že v Česku je ve srovnání s Německem ve standardních zaměstnáních třetinová mzdová úroveň, je motivace k přivýdělku na síti podstatně větší u Čecha než u Němce.

Pracovat on-line je skutečně málokdy hlavním zaměstnáním, pouze ve Francii a Švýcarsku překročil podíl takových pracovníků 10 %. Naopak typické (až polovina případů, v ČR asi třetina) je, že přivýdělek z on-line aktivity nepředstavuje ani desetinu celkových příjmů. Většina lidí tedy pracuje na plný úvazek v jiném zaměstnání. Mezi on-line pracujícími ale najdeme také v nemalé míře důchodce nebo lidi na rodičovské dovolené.

Zajímavé jsou také rozdíly podle pohlaví – zatímco obecně na platformách pracuje lehce více mužů než žen (podíl mužů, kteří již takto pracovali, je 47,3 %, zatímco žen pouze 40,9 %), podíl žen, pro něž platformová práce představuje jediný zdroj příjmu, je s 10,8 % přesně dvojnásobný oproti podílu mužů.

Uvedená čísla musíme vnímat s tím, že průzkum byl dělán on-line dotazníkem. Nezachytil tak některé lidi, kteří nemají připojení na internet nebo se na síti příliš neorientují. Také se omezil na skupinu osob ve věku 18–55 let.

HROZÍ „PLATFORMIZACE“ EKONOMIKY?

Pracovat on-line není doménou pouze zaměstnanců platform. Také takřka třetina zaměstnanců mimo platformy řeší z domova e-maily nebo jiné zprávy od zaměstnavatele či klientů. Z tohoto důvodu je dnes

velmi obtížné určit začátek a konec pracovní doby a tato statistika přestává být pro tuto stále mohutnější skupinu relevantní.

Také rating, tedy ohodnocení kvality výsledků od klientů či uživatelů pomocí on-line nástrojů, již začíná být běžnou záležitostí i mimo oblast platform. Zkušenosti s ním má podle průzkumu i 17,5 % zaměstnanců v běžných firmách. To ukazuje, že on-line platformy jsou jakousi laboratoří, kde se zkoušejí nástroje, které jsou potom šířeny do dalších částí ekonomiky.

Průzkum digitální práce byl proveden v ČR poprvé, takže zatím není možné výsledky srovnávat v čase. Opakované šetření bylo dosud provedeno pouze ve Velké Británii, kde ukázalo, že za tři roky se objem lidí zapojených do ekonomiky platform zdvojnásobil. Podobný trend bude patrně platit i v ostatních zemích. Je tak jasné, že statistika nemůže dále postávat opodál, ale musí se tomuto narůstajícímu jevu věnovat, i když zatím není jasné jak.

Jakékoli sledování této oblasti je obtížné už jen proto, že se bouřlivě rozvíjí a rychle mění své podoby, a také že každá platforma v detailu funguje trochu jinak. Rozvoj statistické metodiky, která musí být pečlivě připravena dopředu před jakýmkoli zjišťováním, tak v podstatě střílí na pohyblivý terč. Jako ideální se jeví využívat databáze přímo od zprostředkovatelů digitálních platform, které jsou z podstaty vyčerpávajícím zdrojem. Na druhé straně tyto platformy nejsou vždy ochotné svá interní data sdílet. Navíc často sídlí mimo Evropu, rychle vznikají a zanikají, takže existuje také nebezpečí, že nebude zaznamenána právě taková platforma, kam se aktuálně přesunula velká masa klientů i pracovníků. Nejde však jen o kvantifikaci počtu platformových pracujících – musí být doplněna kvalitativními výzkumy o jejich pracovních podmínkách, o motivacích, proč se k tomuto typu práce uchylují, apod.

28,5 %
Čechů si nejméně
jednou týdně
přivýdělává přes
on-line platformu.

Jsme na LinkedIn

NOVĚ

Chcete mít přehled o činnosti ČSÚ?
Hledáte novou pracovní
příležitost? Přidejte se k nám!

[linkedin.com/company/czso](https://www.linkedin.com/company/czso)

Lidé očekávají od práce kromě mzdy i pocit seberealizace

Když Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek EUROFOUND definovala devět nových forem práce, málokdo v České republice věděl, kdo a jak je využívá. Díky výběrovému šetření odborníků z Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i., Petra Pojera a Soni Veverkové si o tom nějakou představu udělat můžeme.

**ALENA
GÉBLOVÁ**
vedoucí redaktorka

Máte představu o tom, jak se za posledních dvacet let změnil pracovní podmínky v Česku?

Petr: To je velmi těžká otázka. Pracovní podmínky zahrnují celou řadu aspektů od organizace práce, úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či mezd přes nárok na dovolenou, stravenky, příspěvky z fondu kulturních a sociálních potřeb a další benefity. Obecně lze konstatovat, že i pracovní podmínky kopírují s určitým zpožděním ekonomický cyklus.

Momentálně jsou k dispozici výsledky vašeho výběrového šetření o nových pracovních podmínkách. Říká se jim nové formy práce. Co si pod tímto pojmem můžeme konkrétně představit?

Soňa: Evropská nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek definovala v roce 2015 devět nových forem práce. Tou první je sdílení zaměstnanců, kdy si skupina zaměstnavatelů společně najme jednoho pracovníka, aby pokryl personální potřeby různých společností. Tak pracovníkovi vznikne plný pracovní úvazek. Sdílení pracovního místa je zase situace, kdy zaměstnavatel přijme dva nebo více zaměstnanců, aby společně zastávali konkrétní pracovní místo. Tak spojí dva nebo více částečných úvazků do jednoho plného úvazku. Třetí formou je dočasné řízení. Vysoce kvalifikovaní odborníci jsou přijati na dobu určitou, aby řídili konkrétní projekt nebo vyřešili konkrétní problém. Díky formě příležitostné práce nemusí zaměstnavatel zaměstnanci pravidelně poskytovat práci, nýbrž má možnost ho povolovat podle potřeby. Pátou formou je mobilní práce, jež je založena na využití informačních a komunikačních technologií. Práce založená na poukázkách je o pracovním poměru založeném na platbě za služby poukázkami, přičemž zahrnuje mzdu i příspěvky na sociální zabezpečení. Další formou je portfoliová práce, kdy osoba samostatně výdělečně činná vykonává práce menšího rozsahu pro velký počet klientů. Forma skupinového zaměstnání umožňuje zaměstnavatelům či pracovníkům hledat zaměstnance nebo práci přes on-line platformy. Tak dochází k rozdělování velkých úkolů mezi „virtuální skupinu“ pracovníků. Poslední formou je zaměstnání založené na spolupráci mezi pracovníky na volné noze, osobami samostatně výdělečně činnými nebo mikropodniky. Díky tomu lze překonávat omezení, která vyplývají z velikosti podniků či profesní izolace pracovníků.

Které nové formy zaměstnávání se v České republice nejvíce využívají?

Petr: U nás jsou některé z nových forem zaměstnávání neznámé, například práce založená na poukázkách. Jiné jsou zase v některých odvětvích a profesích relativně známé a rozšířené, například příležitostná práce, mobilní práce, sdílené pracovní místo. Podle výběrového šetření má nejvíce – 24 % – respondentů zkušenosti s příležitostnou prací.

S mobilní prací se setkala 16 % respondentů a 14 % má zkušenost se sdílením pracovního místa. U příležitostné práce ale považujeme výsledek za výrazně nadhodnocený. Domníváme se, že respondenti úplně nepochopili, na co se jich ptáme, a zahrnuli sem i letní brigády.

Z vašeho výběrového šetření vyplynulo, že s rozvojem nových forem práce přechází část lidí od jednoho zaměstnavatele k sebezaměstnání. Jaký to může mít dopad na sociální a zdravotní systém?

Petr: Toto zjištění je tak trochu „vedlejší produkt“ našeho výzkumu. Co se týče vzájemné úpravy vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, anebo mezi odběratelem a dodavatelem, jsou nové formy zaměstnání neutrální. Není to tak, že by motivovaly zaměstnance k odchodu ze zaměstnání do sebezaměstnání.

Soňa: Tento odchod zpod ochrany zákoníku práce jsme sice upozorovali, je to však dáno spíše socioekonomickými faktory než rozvojem nových forem práce. Mění se hodnotové systémy lidí, kteří od práce očekávají kromě mzdy i pocit seberealizace. Odchodu ze zaměstnání do sebezaměstnání nahrává i příznivá ekonomická situace, nízká míra nezaměstnanosti a také informační technologie. U některých služeb stačí počítač nebo chytrý mobil s připojením. Začínající podnikatel tak v některých případech nemusí zvažovat rizika s návratností investic.

Petr: Dopad nových forem práce na sociální a zdravotní systém jsme nezkoumali, nebylo to předmětem výzkumu. Bylo by však nepochybně velmi zajímavé tuto problematiku v budoucnu analyzovat.

Pro jaká zaměstnání jsou nové formy zaměstnávání výhodné?

Soňa: To vždy záleží na zaměstnaném a zaměstnavateli, nikoliv na profesi či odvětví. To, co někdo může vnímat jako výhodu, například mobilní práci nebo práci přes platformy, může brát druhý jako trest nebo nevýhodu. Vždy záleží na kontextu a konkrétní situaci zaměstnaného.

Co tedy motivuje zaměstnance, aby opouštěli „teplé místo“ a vydali se do nejistoty?

Petr: Podle našich zjištění je to jednoznačně časová flexibilita, autonomie při práci a pocit seberealizace. Výsledkem toho je, že má zaměstnaný zpravidla více času na soukromý život. V určitých případech může i práci odmítnout a přijímat jen takovou, o které je přesvědčen, že mu kromě mzdy přináší i pocit sebeuspokojení či osobní růst. Ve standardním pracovním poměru jsou totiž možnosti volby konkrétní práce značně omezené, neboť pracovní úkoly, jejich náplň a množství určuje zaměstnavatel.

U nás jsou některé z nových forem zaměstnávání neznámé, například práce založená na poukázkách.

Ing. Petr Pojer a Ing. Soňa Veverková

Ing. Petr Pojer

Je absolventem VŠE Praha. Výzkumným pracovníkem VÚPSV, v. v. i., je od roku 2012, a to v týmu Sociální dialog a pracovní vztahy. Je národním korespondentem nadace EUROFOUND v Dublinu. Vede projekt, který se zabývá sledováním ukazatelů monitorujících integraci cizinců ze třetích zemí v ČR.

Ing. Soňa Veverková

Vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze. Ve VÚPSV, v. v. i., působí od roku 2005 v týmu Sociální dialog a pracovní vztahy.

Volí sebezaměstnání lidé dobrovolně, anebo jsou k tomu svými zaměstnavateli nuceni?

Soňa: V současné době spíše dobrovolně, i když je potřeba zdůraznit, že mezi regiony, vzdělanostními skupinami, profesemi i odvětvími národního hospodářství jsou nepochybně velké rozdíly. To se může velmi rychle změnit, pokud se v budoucnu ekonomika dostane do sestupné fáze.

Mezi jakými skupinami pracovníků jsou nové formy práce nejvíce rozšířeny?

Petr: Nejvíce je využívají vysokoškoláci ve věku do 30 let, kteří pracují v Praze. V některých formách dominují muži, to se týká zejména dočasného řízení, práce přes platformy a kolaborativního zaměstnávání. V ostatních formách nejsou mezi pohlavími významnější rozdíly. Data navíc ukazují, že zkušenost s jednotlivými formami je často kumulovaná, tedy lze předpokládat, že řada respondentů staví na podobných typech práce svou pracovní kariéru. Jedná se častěji o osoby, které jsou zvyklé mít více pracovních úvazků, případně využívají kombinace pracovní smlouvy na zkrácený úvazek, dohod konaných mimo pracovní poměr a sebezaměstnávání.

Výběrové šetření o nových formách zaměstnávání se v České republice konalo poprvé. Čím je unikátní?

Soňa: Unikátní je zejména v tom, že takto komplexní výběrové šetření nebylo dosud realizováno. Slovo „komplexní“ přitom považuji za zásadní, protože

jsme se nezabývali jen jednou, ale několika formami najednou. Díky tomu, že projektu „Industriální vztahy a jejich reakce na nové formy zaměstnávání“ se zúčastnilo šest zemí, a sice Rumunsko, Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Polsko a Severní Makedonie, mohli jsme výsledky vzájemně porovnávat.

Jaký podíl ve výběrovém šetření tvořily osoby samostatně výdělečně činné?

Petr: Z celkového počtu 1 401 respondentů bylo 853 zaměstnanců a 548 sebezaměstnaných – OSVČ.

Chápali vždy vaši respondenti, na co se jich ptáte?

Soňa: Věříme, že ano. S definicemi nových forem zaměstnávání byli předem seznámeni a během vyplňování dotazníku si je mohli kdykoli připomenout. I tak se však domníváme, že došlo k určitému zkruslení, zejména u příležitostné práce. Ta neměla být vnímána jako brigáda či „melouch“, ale spíše jako práce podle aktuálních potřeb zaměstnavatele, respektive něco jako práce „na zavalanou“. U práce na základě poukázek – přestože se domníváme, že v Česku tato forma zaměstnávání neexistuje – 3,1 % respondentů uvedlo, že se s ní už setkali. My se domníváme, že ji zaměnili za naše české stravenky a podobné poukázky, což ovšem není to samé.

Neměli jste problémy s metodikou?

Petr: Do určité míry ano. Jak už bylo řečeno, cílem projektu byla mezinárodní komparace výsledků získaných ve výběrovém šetření. Je pravdou, že pokud by se výzkum odehrál jen na národní úrovni, asi bychom v některých oblastech a tématech šli více do hloubky. Zajímalo by nás zejména sdílené pracovní místo nebo práce z domova. To nejen kvůli tomu, že se jedná o nejrozšířenější nové formy zaměstnávání v České republice, ale i proto, že se v minulosti i nyní řeší právní úprava nových forem zaměstnávání.

A jakou právní úpravou se řídí nové formy zaměstnávání dnes?

Soňa: Základní právní normou upravující pracovní právní vztahy je v Česku zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. I když nové formy zaměstnávání nezná, neznamená to, že by je nedokázal upravit. Pro naprostou většinu nových forem zaměstnávání lze využít standardní pracovní smlouvu, ať už na dobu určitou, nebo neurčitou, a dohody konané mimo pracovní poměr, jakými jsou dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti. Samozřejmě, že nové formy zaměstnávání mohou být realizovány i formou samostatné výdělečné činnosti, tzn. na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, případně dalšími typy vztahů založených na zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku. To už se ale často pohybujeme v šedé ekonomice a ve známém švarcsystému, kdy se hranice mezi závislou prací – zaměstnaneckým poměrem – a podnikáním stírá.

Údaje o odstřelu vypovídají o výskytu zvěře

Statistika myslivosti zaznamenala rekordní odstřely jelenů, daňků a muflonů, ale naopak velký propad ulovené černé zvěře. Vyplyvá to z publikace ČSÚ Základní údaje o honitbách, stavu a lovu zvěře, která obsahuje data za období od 1. dubna 2018 do 31. března 2019.

JOSEF KAHUDA
oddělení statistiky
zemědělství a lesnictví

Výsledky mysliveckého hospodaření představují zřejmě historicky nejdéle publikovaná data v tomto oboru. To platí zejména o odstřelu, případně lovu a stavech zvěře – zejména těch hlavních druhů, jako jsou například jelení, srnčí, černá či bažantí. Údaje o stavech zvěře nelze považovat za příliš věrohodné. Souvisí to s praktickými obtížemi, jak přesně spočítat volně se pohybující živočichy. Odstřel zvěře proto může lépe vypovídat o skutečném stavu v honitbě. Dlouhodobý trend je takový, že zatímco se stavy spárkaté zvěře zvyšují, počty drobné zvěře se snižují. To je všeobecně vnímáno spíše negativně. Vysoké početní stavy zvěře jelení, daňčí, černé a sičí mají totiž na svědomí škody na pozemcích, lesních porostech a zemědělských plodinách. Naopak úbytek drobné zvěře, jako jsou zajíc či koroptev, vypovídá spíše o nevyvážené struktuře hospodaření na zemědělské půdě (velkoplošné zemědělské hospodaření).

REKORDNÍ ODSTŘELY JELENŮ, DAŇKŮ A MUFLONŮ

Zatímco v roce 1950 bylo odstřeleno 3 346 kusů jelení zvěře, v sezóně 2018/2019 to bylo už rekordních 28 287 kusů, což bylo o 409 ks více než v období 2017/2018. Pokračuje tak očekávatelný dlouhodobý trend. Situace u daňčí zvěře má ještě dramatičtější vývoj než u jelení. Odstřel ve výši 23 800 kusů je nejvyšší v historii. Během posledních deseti let došlo k nárůstu o zhruba 10 tis. ks. Přitom v roce 1950 činil pouhých 689 ks, zvýšil se tedy 34,5krát. Odstřel muflonů zvěře je také na vzestupu. V sezóně 2018/2019

bylo odstřeleno 9 531 ks, v předcházející sezóně to bylo 9 400 ks. Opět se jedná o nejvyšší hodnotu odstřelu muflonů v historii. Ještě v 50. letech 20. století se odstřel muflonů zvěře počítal ve stovkách kusů.

Odstřel 102 229 ks u srnčí zvěře nevybočuje z trendu posledních pěti let, kdy se tento počet pohyboval okolo 100 tis. ks. Oproti minulému období byl zaznamenán pokles o 1 226 ks. K největšímu odstřelu srnčí zvěře (131 873 ks) došlo v mysliveckém roce 2009/2010. Hodně se lovila dospělá zvěř samčí, 47 % odstřelu představoval srnec. U zvěře jelení, daňčí, muflonů a černé se loví hlavně mláďata a samičí zvěř.

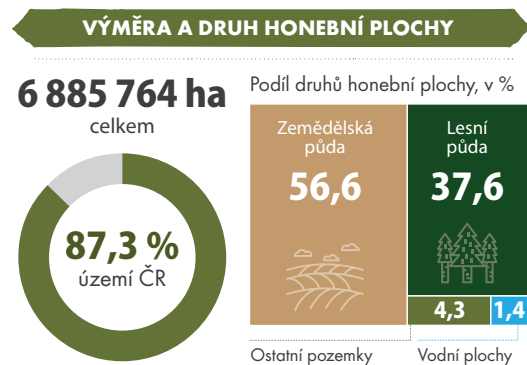
VÝRAZNÝ POKLES ODSTŘELU ČERNÉ ZVĚŘE

U odstřelu černé zvěře ve výši 137 823 ks došlo meziročně k výraznému poklesu o 91 359 ks, předchozí rok s hodnotou 229 182 ks byl však bezkonkurenčně rekordní. V posledních deseti letech se jednalo o jednu z mála podprůměrných hodnot, nejnižší od roku 2012/2013. Vysoký odstřel v období 2017/2018 souvisel s výskytem afrického moru prasat na Zlínsku, se snahou zabránit jeho dalšímu šíření a snížit dlouhodobě vysoké početní stavy této zvěře. Nemalou roli hraje i finanční motivace myslivců v podobě zástřelného a využívání v minulosti zakázaných způsobů lovu (přístroje pro noční vidění).

ZAJÍCI A KOROPTVE JSOU STÁLE VZÁCNĚJŠÍ

Odstřel zajíců ve výši 28 941 ks představuje nárůst oproti minulému období o 8,3 %, ale i přesto jsou údaje za poslední dva roky nejnižší minimálně od

MYSLIVOST V ČÍSLECH

* Pozn.: Počet osob trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti
Zdroj: ČSÚ

roku 1950. Kdysi nejvíce lovená zvěř s úlovky i kolem jednoho milionu kusů tak nemá v současnosti nejlepší vyhlídky.

Odstřel myslivecky nejvýznamnějších druhů pernaté zvěře, tj. bažantů (458 776 ks) a kachen (238 346 ks), je na přibližně stejné úrovni jako v minulosti. Je hodně závislý na umělém odchovu.

Bez zajímavosti není ani vývoj stavů koroptve polní. Ta je považována za bioindikátor stavu zemědělské krajiny. Tato kdysi hojně se vyskytující zvěř, která se lovila i ve stovkách tisíců kusů, patří nyní k chráněným druhům. Její počet se odhaduje na zhruba 31 tis. ks, přitom ještě před deseti lety to byl dvojnásobek. Příčinou dlouhodobého poklesu je velkoplošné intenzivní zemědělské hospodaření.

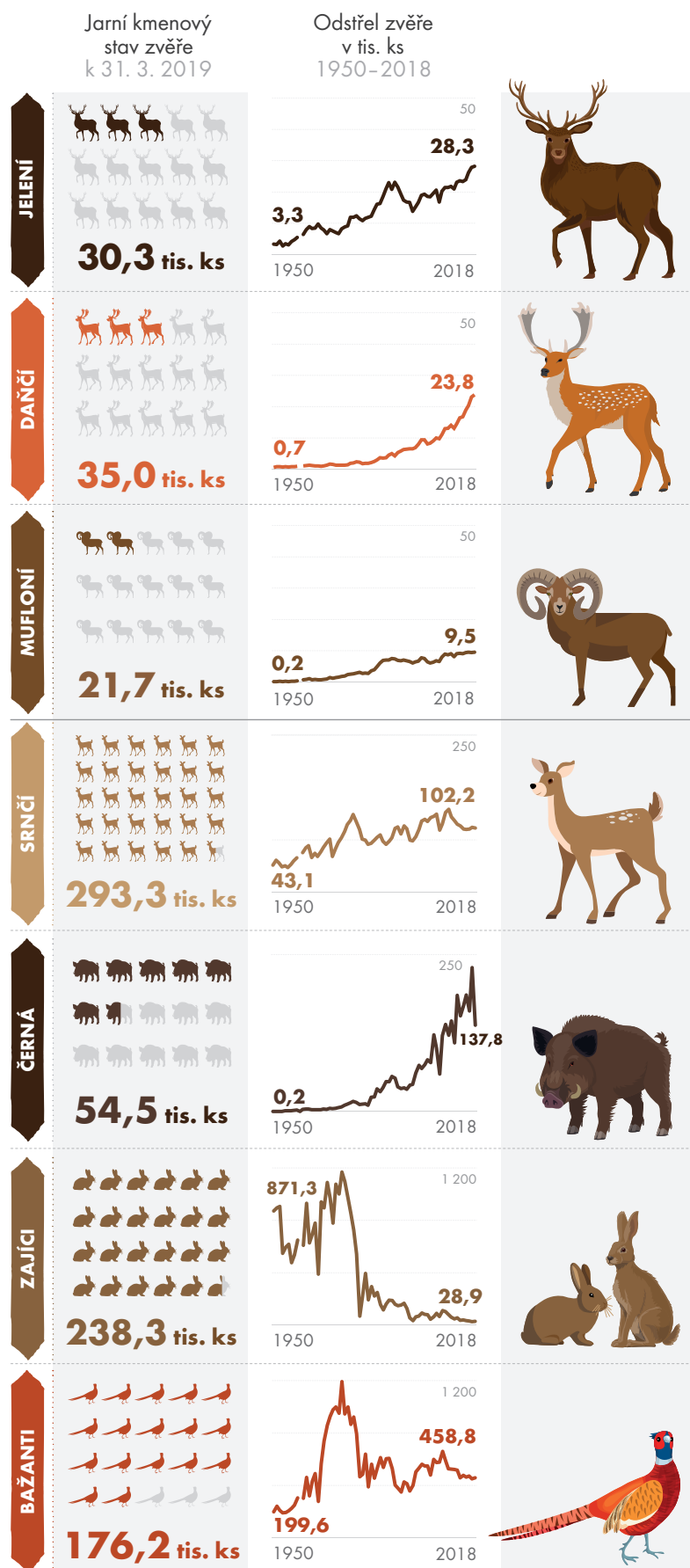
MYSLIVOST V ČÍSLECH

Počet držitelů platných loveckých lístků, kteří trvale vykonávají v honitbě právo myslivosti, meziročně poklesl o 217 osob na 90 723. Přesto nelze jednoznačně tvrdit, že by trend úbytku myslivců pokračoval. Ve sledovaném období se na území České republiky vyskytovalo 5 784 honiteb, z toho 201 obor a 293 bažantnic. Honební plocha zaujímala celkem 6 885 764 ha (87,3 % území ČR), z toho bylo 56,6 % zemědělské půdy, 37,6 % lesní půdy, 1,4 % vodních ploch a 4,3 % ostatních pozemků. Průměrná výměra honitby činila 1 190 ha, obory 241 ha a bažantnice 327 ha. Počet psů, kteří se využívají k lovu, čítal 30 735 ks. Z hlediska skupin plemen loveckých psů byli nejvíce zastoupeni ohaři (34,3 %), dále pak jezevčáci (21,3 %), teriéři (20,1 %) a slídiči (9,5 %). Ze zařízení pro přikrmování zvěře bylo evidováno nejvíce slanisek (96 111) a pak krmelců (82 377).

JAKÝ JE ZDROJ DAT MYSLIVECKÉ STATISTIKY

Publikace ČSÚ čerpá data z ročního výkazu o honitbách, stavu a lovu zvěře, přičemž údaje se zveřejňují v rozsahu celého výkazu. Data korespondují se strukturou výkazu: základní údaje o honitbách, klasifikace honiteb – normované a minimální stavy zvěře a výměra honebních ploch podle jakostních tříd, výsledky mysliveckého hospodaření, výskyt dalších druhů zvěře a jejich lov, pokud byla udělena výjimka, a usmrcení dalších živočichů. Zahrnuta jsou souhrnná data myslivecké evidence převzaté od obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, a to včetně dat za honitby obhospodařované Vojenskými lesy a statky, s. p., a správami národních parků. Získané údaje z výkazů zpracovává Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (z pověření Ministerstva zemědělství), který při zpracování dat spolupracuje s ČSÚ. Ucelená časová řada detailních dat je dostupná od roku 1966. Vybrané údaje lze najít v publikaci ČSÚ Historie a současnost lesního a vodního hospodářství (1950–2011), na webu Ministerstva zemědělství nebo Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Vybrané údaje za myslivost se historicky zveřejňují ve Statistické ročence České republiky.

STAV A OdstřEL VYBRANÝCH DRUHŮ ZVĚŘE

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití se zlepšila ve všech 77 okresech

V létě vydal ČSÚ aktuální úmrtnostní tabulky za okresy České republiky a ukazatel naděje dožití pro vybrané věky za správní obvody obcí s rozšířenou působností. Kde se žije a bude žít nejdéle?

DAVID MORÁVEK

oddělení demografické statistiky

Z pohledu jednotlivých okresů by se při neměnné úmrtnosti na úrovni období let 2014–2018 v průměru nejvyššího věku dožívali chlápci s bydlištěm v hlavním městě Praze (77,9 roku). Na dalších místech v žebříčku okresů podle hodnot naděje dožití mužů při narození se umístily okresy Hradec Králové (77,8 roku), Praha-východ (77,5 roku) a Praha-západ (77,3 roku). Tyto okresy vykazovaly naději dožití při narození zhruba o dva roky vyšší, než byla průměrná hodnota za všechny okresy ČR (75,7 roku). Děvčata narozená ve stejném období mají naději se průměrně dožít nejvyššího věku, pokud mají bydliště v okrese Třebíč (83,2 roku). Druhého nejvyššího věku by se při neměnné úmrtnosti dožila děvčata z okresů Hradec Králové a Jihlava (82,9 roku v obou zmíněných), a dále z okresů Hodonín a Havlíčkův Brod (82,8 roku). Jde o hodnoty o 1,2 až 1,7 roku vyšší, než je průměrná hodnota za ženy ve všech okresech ČR (81,6 roku).

Na druhém konci žebříčku okresů seřazených podle hodnot naděje dožití při narození se nacházejí okresy na západě Čech, ve kterých mohou narozené děti očekávat naopak nejkratší průměrnou délku života. Konkrétně se jedná o okresy Most (muži 73,1 a ženy 78,7 roku) a Teplice (muži 73,4 roku a ženy 79,0 let). Třetí nejnižší naděje dožití mužů při narození (73,5 roku) byla zaznamenána v okresech Louny, Karviná a Sokolov. U žen se mezi okresy s nejhrošími úmrtnostními podmínkami zařadily, kromě Mostu a Teplic, okresy Chomutov (79,2 roku) a Sokolov (79,3 roku).

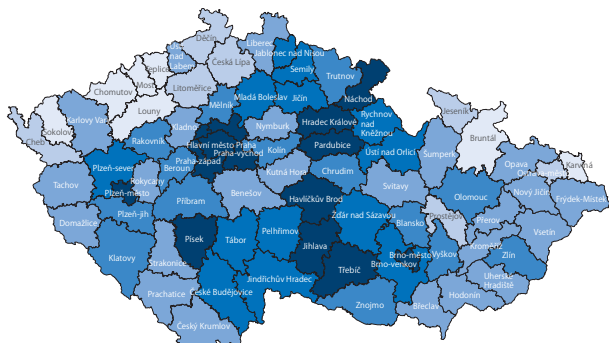
NEJVĚTŠÍ RŮST NADĚJE DOŽITÍ JE VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH

V dlouhodobějším pohledu, resp. mezi obdobími let 2001–2005 a 2014–2018, se úroveň úmrtnosti měřená nadějí dožití při narození zlepšila ve všech 77 okresech České republiky a u obou pohlaví. Průměrná hodnota naděje dožití při narození za všechny okresy ČR se v daném období zvýšila u mužů o 3,6 roku a u žen o 2,9 roku. Na regionální úrovni okresů ČR nejvíce během posledních třinácti let vzrostla očekávaná délka života mužů v okrese Praha-východ (o 5,2 roku). Tento okres se posunul z 31. místa na počátku sledovaného období až na místo s třetí nejvyšší nadějí dožití při narození na jeho konci. Ženám se nejvíce zvýšila naděje dožití při narození v okrese Beroun (o 3,8 roku), což znamenalo posun z 68. na místo 52. Naopak nejnižší růst očekávané délky života zaznamenali muži v okrese Kutná Hora (o 2,3 roku; pokles z 21. na 56. místo) a ženy v okrese Jeseník (o 1,6 roku; pokles ze 45. na 70. místo).

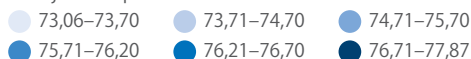
I když se v čase pozice okresů proměňovaly, rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou naděje dožití při narození byly poměrně stabilní, stejně jako celková variabilita intenzity úmrtnosti na regionální úrovni okresů. Za dané období byla zaznamenána průměrná hodnota rozdílu mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou naděje dožití při narození mezi okresy pro muže 5,0 let a pro ženy 4,0 roky. V letech 2014–2018 činil rozdíl u mužů 4,8 roku a u žen 4,5 roku. Nižší

bit.ly/2NBg77D

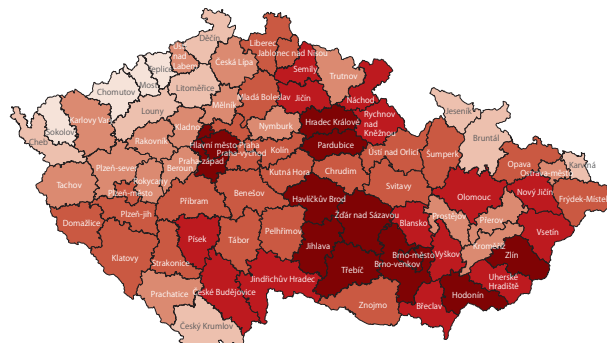
NADĚJE DOŽITÍ MUŽŮ PŘI NAROZENÍ V OKRESECH V OBDOBÍ 2014–2018

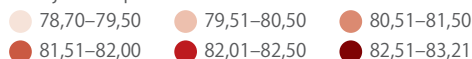
Naděje dožití při narození:

NADĚJE DOŽITÍ ŽEN PŘI NAROZENÍ V OKRESECH V OBDOBÍ 2014–2018

Naděje dožití při narození:

Zdroj: ČSÚ

rozpětí naděje dožití při narození měly ženy v celém sledovaném období. Nižší variabilitu u žen potvrzují i hodnoty směrodatné odchylky. V průměru byly okresní hodnoty naděje dožití při narození vzdáleny od průměru daného období u mužů o 1,03–1,11 roku, zatímco u žen o 0,82–0,97 roku.

NEJVĚTŠÍ ROZDÍL MEZI NADĚJÍ DOŽITÍ ŽEN A MUŽŮ JE NA VSETÍNSKU

Očekávaná délka života žen byla za období let 2014–2018 průměrně na úrovni okresů o 5,9 roku vyšší v porovnání s muži. Největší rozdíl byl zaznamenán na Vsetínsku (7,3 roku) a naopak nejmenší v okrese Praha-východ (4,4 roku). Vlivem rychlejšího růstu naděje dožití mužů při narození se nadúmrtost mužů v čase snižovala. Na počátku tisíciletí (v období 2001–2005) byla očekávaná délka života žen v okrese vyšší než mužů průměrně, a to o 6,6 roku, přičemž nejmenší rozdíl byl zaznamenán v okrese Brno-město (5,4 roku) a nejvyšší naopak na Břeclavsku (8,4 roku).

NADĚJE DOŽITÍ VE SPRÁVNÍCH OBVODECH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

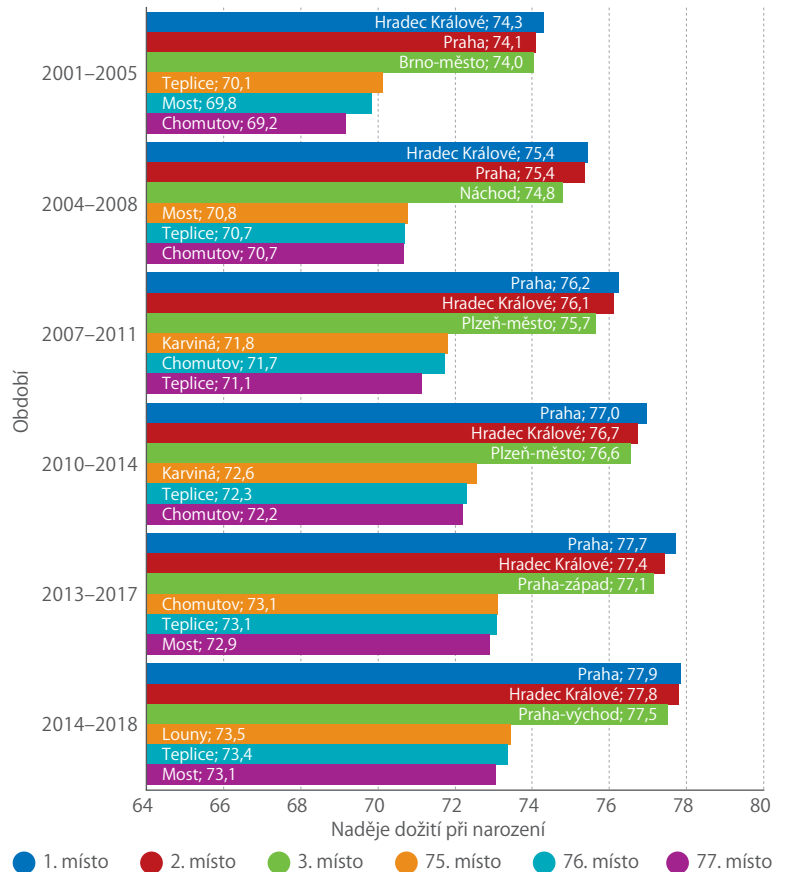
Na nižší regionální úrovni 205 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a Prahy dosáhla v pětiletém období 2014–2018 naděje dožití mužů při narození nejvyšší v Novém Městě nad Metují (78,7 roku) a v Hradci Králové (78,1 roku). Jedná se o obvody na území Královéhradeckého kraje. Třetí nejvyšší naděje dožití měli pak chlapi narození v Žamberku (77,9 roku) v Pardubickém kraji. Stejně věku se měli šanci dožít zároveň i chlapi narození v Praze. Dívky narozené v tomto období měly nejdéle očekávanou délku života (84,2 roku) v Náměšti nad Oslavou (Kraj Vysočina) a rovněž v Novém Městě nad Metují (Královéhradecký kraj). Pak následovaly s odstupem správní obvody se zhruba o rok nižší střední délkou života žen (83,3 roku), a to Chotěboř, Nové Město na Moravě (oba v Kraji Vysočina) a Veselí nad Moravou (Jihomoravský kraj).

Na druhé straně žebříčku s nejkratší průměrnou délkou života mužů se v letech 2014–2018 umístily správní obvody Vítkov (72,1 roku) a Orlová (72,5 roku) v Moravskoslezském kraji. Za ně se pak (s délkou života 72,6 roku) zařadily správní obvody Rumburk a Bílina v Ústeckém kraji. V případě žen připadla nejméně příznivá statistika délky života také na území Ústeckého kraje, a to na obvody Litvínov (78,1 roku), Rumburk a Chomutov (78,3 roku).

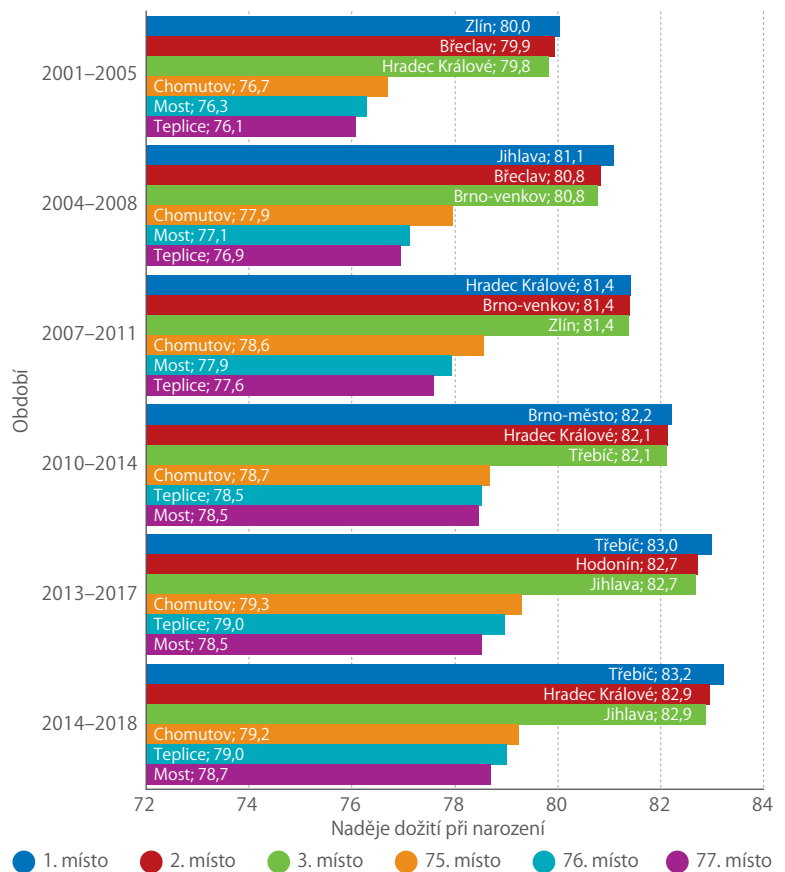
METODICKÁ POZNÁMKA

S ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů jsou tabulky v publikaci za regionální celky zpracovávány za pětileté kalendářní období. Poslední období se tak vztahuje k rokům 2014–2018. Úmrtnostní tabulky vypočtené jednotnou metodikou používanou ČSÚ od roku 2017 jsou k dispozici v časové řadě klouzavých období v jednoletém kroku, za okresy od období 2001–2005 a za SO ORP od období 2003–2007.

NADĚJE DOŽITÍ MUŽŮ PŘI NAROZENÍ

NADĚJE DOŽITÍ ŽEN PŘI NAROZENÍ

Zdroj: ČSÚ

Průmyslová statistika bude podrobněji sledovat kritické suroviny

Statistika průmyslových výrobků a služeb PRODCOM bude v příštím roce sledovat téměř 200 nových položek, 70 stávajících naopak z hledáčku zmizí. Změny souvisejí především s přechodem energetiky na nové technologie výroby energie z obnovitelných zdrojů, inovacemi a oběhovou ekonomikou.

MARTA ORTOVÁ
oddělení statistiky
průmyslu

PRODCOM je složeninou francouzských slov PRODUCTION COMMUNAUTAIRE. Jde o výrobovou statistiku, která je součástí statistiky průmyslu. Průmyslem rozumíme těžbu a dobývání, zpracovatelský průmysl, výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu a odvětví zahrnující činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Na tak rozsáhlý soubor činností je třeba několika statistických pozorování. Základní trendy ve vývoji produkce, tržeb, nových zakázek a zaměstnanosti v průmyslu zaznamenává každý měsíc konjunkturální (krátkodobá) statistika. Strukturální statistika pak jednou za rok podrobně zachytí finanční ukazatele ve struktuře podle odvětví, velikosti podniku a podobně. PRODCOM zachycuje vyrobené a prodané průmyslové výrobky a služby tak, aby odpověděl na otázku „kolik a za kolik se čeho na území daného státu v daném roce v průmyslu vyrobilo“. Na rozdíl od výše uvedených průmyslových statistik PRODCOM nesleduje vlastnictví, právní formu ani strukturu podniků, ve kterých byly výrobky vyrobeny.

KOLIK A ZA KOLIK SE ČEHO VYROBILLO? ODPOVĚĎ DÁ SEZNAM PRODCOM

Ve světě obrovského množství výrobků, které mohou navíc různí výrobci různě pojmenovat, je klíčem k úspěchu systematický přístup. Výsledky výrobové statistiky musejí být porovnatelné nejen meziročně na

národní úrovni, ale také na úrovni EU mezi jednotlivými státy. Nelze spoléhat na to, jak se který výrobek jmenuje či pod jakým názvem se prodává. Výrobová statistika se proto řídí tzv. seznamem PRODCOM platným pro celou EU podle nařízení Rady (EHS) č. 3924/91. Výrobky jsou popsány pomocí osmimístných číselných kódů. I tak je ale potřeba říci, že není možné zachytit všechny detaily výrobové palety. Slovní definice, která ke každému číselnému kódu přísluší, je spíše jakýmsi společným jmenovatelem skupiny výrobků, které do kódu patří.

VÝROBKÝ A SLUŽBY VMĚSTNANÉ DO ČTYŘ TISÍC KÓDŮ

První evropský seznam PRODCOM z roku 1993 obsahoval 5 765 položek, a to do něj ještě nepatřily výrobky ze železa a oceli. O ty se rozšířil až v roce 2003. Tehdy byla také prosazena racionalizace seznamu tak, aby se soustředil pouze na klíčové výrobky. Zároveň se vyřadila energetika, o kterou se zajímají speciální statistiky. K dnešnímu dni čítá seznam necelé čtyři tisíce výrobků. Tento celoevropský PRODCOM si mohou členské státy pro národní úroveň doplnit. Pokud chtějí například sledovat výrobky, které v evropském seznamu chybějí, ale pro ně jsou významné, národní seznam si rozšíří. Také mohou zvýšit detail dělení. Český a slovenský seznam nazvaný CZ PRODCOM, resp. PRODSLOV,

PRODCOM je složeninou francouzských slov PRODUCTION COMMUNAUTAIRE. Jde o výrobovou statistiku, která je součástí statistiky průmyslu.

rozkládá kódy vybraných výrobků a služeb až na desetimístnou úroveň.

EUROSTAT POMÁHÁ UDRŽET KROK

Statistické úřady jako zpracovatelé při sběru příslušných dat poměrně rychle zaznamenají, že se daný výrobek přestal vyrábět zcela, nahradil jej nový apod. Podnět ke změně pak podají Eurostatu. Na něj se obracejí i uživatelé, kterých je celá řada. Evropská výrobová statistika slouží různým profesním svazům a seskupením, neboť jim pomáhá sledovat vývoj v oboru. Data využívají také generální ředitelství Evropské komise jako podklady pro strategie a sledování jejich plnění. Eurostat návrhy změn shromažďuje a následně je projednává se zástupci všech členských států EU. O jednotlivých návrzích se hlasuje a přijat je návrh odsouhlasený prostou většinou hlasů, kdy každá členská země má jeden hlas. V minulosti byl seznam aktualizován jednou ročně. To sice umožnilo přizpůsobovat seznam změnám výroby průběžně, ale podniky se zpravodajskou povinností častá aktualizace zatěžovala. Od roku 2016 platí víceletá frekvence změn. Ta dostatečně flexibilně reaguje na změny a zároveň podnikům vykazování zjednoduší.

UŽIVATELÉ SI ŽÁDAJÍ ZMAPOVÁNÍ SUROVINOVÝCH TOKŮ

S nástupem nových strategií Evropské komise se může ukázat, že v seznamu PRODCOM odpovídající informace chybějí. Taková situace nastala při mapování zdrojů pro dohled nad zásobováním Evropské unie surovinami, kterým je nutné věnovat zvláštní pozornost. Problematika surovin je na úrovni EU starostí Generálního ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (DG GROW). To také stojí za většinou návrhů změn v seznamu PRODCOM. Nové položky, o které se na žádost DG GROW seznam rozšíří, pomohou sledovat situaci v zásobování Evropské unie tzv. kritickými surovinami.

KRITICKÉ SUROVINY PRO ČISTÉ TECHNOLOGIE

Kritické suroviny jsou takové, které mají pro EU velký hospodářský význam, zároveň je však Unie z převážné části závislá na jejich dovozu ze zemí, jejichž politická stabilita nebo kvalita právních a správních předpisů nezaručují hladkou realizaci dodávek. K tomuto riziku se často přidává prozatím nízká míra nahraditelnosti a recyklace. Bez stabilní dodávky kritických surovin (mezi které patří například kobalt, lithium, měď, tellur, selen, indium, galium, stříbro, křemík, kadmium) se neobejde praktická realizace politik ochrany životního prostředí, zmírňování změn klimatu, oběhová ekonomika ani technologické inovace. Narůstá podíl elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů energie (fotovoltaických, solárních a větrných elektráren), stoupá podíl elektromobility. Kritické suroviny jsou v této oblasti nezbytnými vstupy pro výrobu permanentních magnetů větrných turbín, elektrických vozidel, jsou surovinami pro automobilové katalyzátory, desky plošných spojů, optická vlákna

Bez stabilní dodávky kritických surovin se neobejde praktická realizace politik ochrany životního prostředí, zmírňování změn klimatu, oběhová ekonomika ani technologické inovace.

a vysokoteplotní supravodiče. Závisí na nich i výroba telefonů, smartphonů a notebooků. Podle scénářů Společného výzkumného střediska Evropské komise by poptávka po kritických surovinách měla několikanásobně vzrůst. Nároky EU by dokonce mohly překročit současnou globální úroveň dodávek. Důležité je proto monitorovat dostupné množství kritických surovin, jejich konečné průmyslové využití a zároveň připravovat scénáře pro překlenutí výpadků dodávek jinými surovinami, zkoumat možnosti znovupoužití a recyklace hotových výrobků či jejich částí.

METODIKA SE BEZ STATISTIKY NEOBEJDE

Úkolem statistiky je v nastalé situaci sledovat kritické suroviny jak v prvotní nezpracované podobě, tak ve formě meziproduktů v různém stupni úpravy i v podobě konečných výrobků. Už v roce 2011 vznikla evropská metodika pro sledování kritických surovin. Zprvu spočívala hlavně v expertních odhadech. Postupným zpřesňováním vznikla v roce 2017 verze založená na datech, která umožní vyčíslit závislost na dovozu, riziko nedostatečných dodávek, možnosti substitucí kritických surovin, a to na základě detailního dělení konečného užití surovin podle průmyslového uplatnění. Významným zdrojem dat pro tyto výpočty má být právě statistika PRODCOM.

PODROBNOSTI JSOU NEZBYTNÉ

PRODCOM sledoval kritické suroviny v podobě, která již dnes nevyhovuje. Dotčené suroviny soustředil do větších souhrnných skupin. Jeden příklad za všechny – původní kód 24.10.12.90 obsahoval údaje o ostatních železných slitinách (ostatních proto, že se už dříve sledovaly samostatně slitiny s chromem, manganem a křemíkem a všechny jiné spadly do kódu „ostatní“). Teď je nutné sledovat i slitiny železa se zmíněnými kritickými surovinami, niklem, vanadem, titanem apod. Starý kód se tedy rozpadne a vznikne osm nových kódů. Takto vznikla převážná většina změn v novém seznamu PRODCOM. Všechny nové kódy jsou zvoleny tak, aby odpovídaly existujícím celním kódům, pod kterými se výrobky převážejí přes hranice (kódům tzv. kombinované nomenklatury).

NOVÝ SEZNAM OBSAHUJE I JINÉ ZMĚNY

Koncem minulého roku projednal Eurostat s členskými státy celkem 116 návrhů změn, z nichž 71 předložilo DG GROW. Další změny byly z podnětu statistik členských států. Ti na základě praxe identifikovali například nevyhovující jednotky nebo definice výrobků. Několik změn iniciovaly průmyslové svazy, které upozornily na změny v technologiích, takže některé kódy už neměly smysl. Řadu změn předložilo také Generální ředitelství EK pro energetiku, které požadovalo rozdělení některých kódů podle energetické náročnosti výrobků. Těmto návrhům však vyhověno nebylo, protože nově vzniklé kódy neodpovídají celní kombinované nomenklatuře. Ke sledování výrobků podle spotřeby energie bude muset v tomto případě hledat Evropská komise jiný zdroj.

STATSMALAYSIA

MALAJSIJE LETOS HOSTILA STATISTIKY Z CELÉHO SVĚTA. V KUALA LUMPURU SE KONAL JIŽ 62. SVĚTOVÝ KONGRES MEZINÁRODNÍHO STATISTICKÉHO INSTITUTU. NEJEN PRO ÚČASTNÍKY KONGRESU JE URČEN INSTAGRAMOVÝ ÚČET MALAJSIJSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU.

Malajsijsí statistici plní účet výhradně infografikami. Zůstává tedy zachován původní záměr této platformy – sdílet obrázky a jejich prostřednictvím vyjádřit více než slovy (v případě statistiků čísla). Témata infografik jdou napříč širokým spektrem statistických zjišťování, která úřad v hlavním městě Malajsie provádí. Avšak ne všechny obrázky mají jen čistě statistický obsah. Nechybějí přání k různým společenským událostem, státním či náboženským svátkům. Je to prostě okno do jiného světa.

 statsmalaysia
 www.dosm.gov.my

WHO: ŽENY SI ZASLOUŽÍ RESPEKT A ÚCTU

SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE (WHO) SE TÉMATU ÚCTY K ŽENÁM VĚNUJE DLOUHODOBĚ. NOVĚ VYDALA ÚTLOU PUBLIKACI, V NÍŽ NA NEMNOHA STRÁNKÁCH UVÁDÍ FAKTA O NÁSILÍ, JEMUŽ ŽENY ČELÍ.

Třetina žen byla vystavena sexuálnímu násilí ze strany svého sexuálního či životního partnera. Polovinu zavražděných žen zabili jejich partneři. A cesta ke zlepšení? Posílení vzájemných vztahů v rodinách, zvýšení vzdělání žen, snížení chudoby, snížení závislosti na mužích, posílení odpovědnosti za vlastní život.

 bit.ly/2HcN0mu

FAO: TAJEMSTVÍ LESA

LESY PLNÍ NA PLANETĚ MNOHO FUNKCÍ, PŘIČEMŽ SE NA NĚ LZE DÍVAT I JAKO NA TAJEMSTVÍ. ORGANIZACE PRO VÝŽIVU A ZEMĚDĚLSTVÍ (FAO) DOPLNILA PUBLIKACI VĚNOVANOU LESŮM REÁLNÝMI FOTOGRAFIEMI RŮZNÝCH TYPŮ LESNÍHO POROSTU.

Jedním z cílů Agendy 2030 je i chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity. Pokud se toto podaří, bude i nadále možné chodit do lesa jako do supermarketu a nacházet tam obživu, mít les jako místo, kde se dá trvale žít (ano, stále tak žije zhruba 250 mil. lidí), vnímat les jako zásobárnu pitné vody a obnovitelné energie, dívat se na les jako na superhrdinu, který pomáhá udržovat klima na Zemi, a v neposlední řadě využívat lesy jako místo k rekreaci.

bit.ly/2LdEFTi

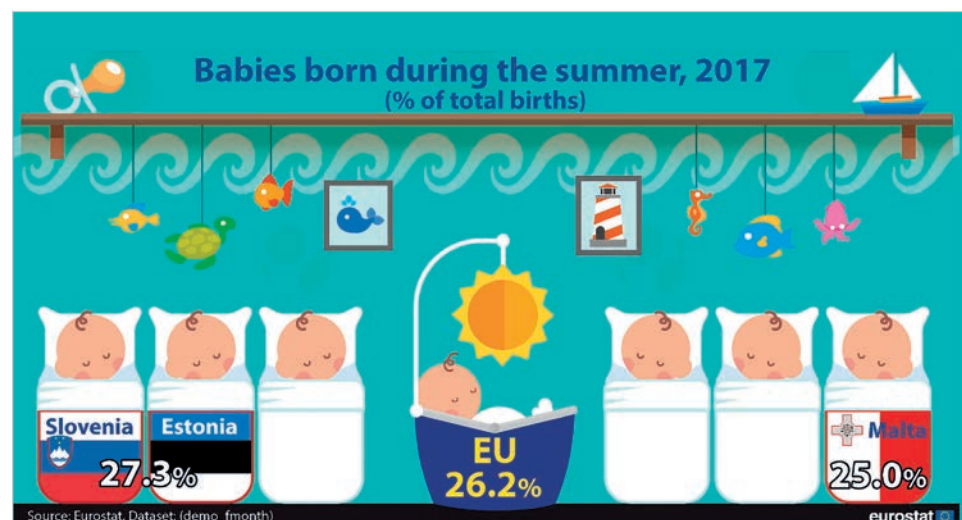
EUROSTAT: V ČERVENCÍ SE RODÍ NEJVÍCE DĚTÍ

MĚSÍCEM NEJČASTĚJŠÍHO NAROZENÍ DĚTÍ V EVROPSKÉ UNII JE ČERVENEC, KDY SE NARODILO 452,9 TIS. DĚTÍ. PO ZOHLEDNĚNÍ ROZDÍLNÉ DÉLKY MĚSÍCŮ JE TO ZÁŘÍ.

Průměrný denní počet narozených v roce 2017 byl 13 904 dětí. Na jeden zářijový den

připadalo 14 928 dětí, v červenci se narodilo 14 610 dětí, v dubnu 13 274 a v prosinci jen 13 083 dětí denně. Jak ukazuje infografika Eurostatu, nejvíce dětí se rodí v létě (červen, červenec, srpen), a sice 26,2%. V Estonsku a Slovinsku se v letních měsících narodilo 27,3% dětí, na Malte právě čtvrtina (25,0%). Výrazně odlišný průběh sezónosti porodnosti vykazuje Kypr, kde se děti rodí nejčastěji na podzim. Netypické je rozložení počtu narozených dětí ve Švédsku, když počet narozených na jaře a v létě je téměř vyrovnaný.

bit.ly/2ZiJy5F

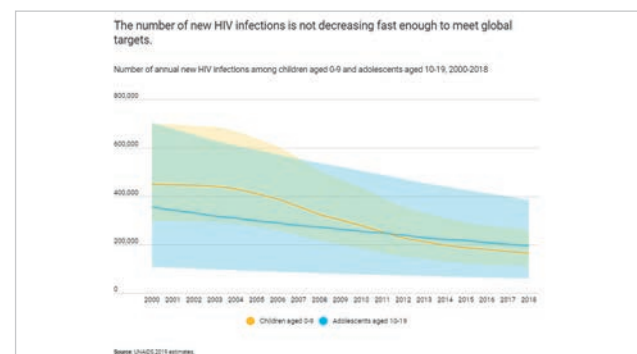
UNICEF: KAŽDÝ DEN ONEMOCNÍ 980 DĚTÍ VIREM HIV

DĚTSKÝ FOND ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (UNICEF) V INTERAKTIVNÍCH INFOGRAFIKÁCH UPOZORŇUJE, ŽE HIV/AIDS SI DENNĚ VYŽÁDÁ VÍCE NEŽ 300 OBĚTÍ, KTERÉ V DOBĚ ÚMRTÍ BYLY MLADŠÍ 20 LET.

Počet nemocných HIV/AIDS mladších 20 let je odhadován na 2,8 mil a těch, kteří ještě neoslavili 10. narozeniny, je asi 1,1 mil. Na konci roku 2018 žilo podle odhadů UNICEF na světě asi 15 mil. dětí, jimž alespoň jeden z rodičů

zemřel v důsledku onemocnění HIV/AIDS. Přestože se počet nových případů této nemoci mezi dětmi nesnižuje

bit.ly/2znCGEx

Čísła z první ruky – Praha

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace, která je svým formátem spíše brožurou, přináší první souhrn statistických informací o hlavním městě Praze za rok 2018.

Základním zdrojem dat je Český statistický úřad. Publikace obsahuje údaje i z jiných resortů, například z Ministerstva práce a sociálních věcí.

Pražská Čísła z první ruky přináší souborný statistický přehled aktuálně dostupných a nejnovějších dat z mnoha odvětví statistiky. Podrobněji se věnují oblastem demografie a trhu práce, dále nabízejí údaje z organizační statistiky, statistiky průmyslu, stavebnictví, cestovního ruchu, dopravy, cenové statistiky či ze statistiky kriminality a nehod. Data jsou v zásadě publikována za hlavní město Prahu jako celek, přičemž pro porovnání jsou k dispozici i data za celé Česko. Některé údaje jsou navíc dostupné i za nižší územní celky – správní obvody či městské části hl. m. Prahy.

KOLIK JE PRAŽANŮ?

V roce 2018 překročil v hl. m. Praze ukazatel počtu obyvatel hodnotu 1,3 mil. osob. A protože rozloha Prahy se meziročně zvětšila jen minimálně, vzrostla hustota zalidnění na 2 637 obyv./km². Celkově se meziročně mírně zvýšil počet živě narozených, zemřelých, přistěhovaných i vystěhovaných. Naopak poklesl počet sňatků, rozvodů a potratů. Nepatrně se zvýšila naděje dožití při narození – u mužů na 78,3 roku a u žen na 83,0 let.

Z oblasti trhu práce lze konstatovat, že v Praze dlouhodobě klesá podíl nezaměstnaných osob, v roce

bit.ly/2L3Bvkl

2018 dosáhl hodnoty 1,93 %. Podle předběžných údajů vzrostla v Praze průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance a překročila hranici 40 000 Kč. V oblasti cestovního ruchu se oproti roku 2017 v Praze zvýšil počet hromadných ubytovacích zařízení o 29 na celkových 816 zařízení. Obdobně vzrostl i počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, kterých bylo 7 892 184, z nich pak bylo 6 670 706 nerezidentů. V rámci bytové výstavby bylo v Praze meziročně zahájeno o 13 % bytů více, naopak dokončeno bylo o 9,5 % bytů méně.

Na tuto publikaci koncem roku 2019 obsahově naváže Statistická ročenka hl. m. Prahy 2019.

PUBLIKACE ČSÚ

www.czso.cz
objednavky@czso.cz

tištěná

on-line

Porážky hospodářských zvířat (7/2019)

Jde o údaje o porážkách hospodářských zvířat za červenec a od počátku roku 2019 v členění podle druhů zvířat a krajů (kromě drůbeže).

Odhady sklizně – operativní zpráva (k 15. 8. 2019)

Publikace předkládá odhady sklizně zemědělských plodin za celou ČR a jednotlivé kraje k 15. 8. 2019 a v porovnání s rokem 2018.

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy (2. Q 2019)

Údaje o evidenčním počtu zaměstnanců, mzdových prostředcích a průměrných mzdách v národním hospodářství v členění podle odvětví, území, sektorů a velikosti za 2. čtvrtletí 2019.

Vývoj ekonomiky České republiky (2. Q 2019)

Analýza hodnotí vývoj reálné a peněžní ekonomiky ČR za 2. čtvrtletí 2019 – výkonost základních odvětví, HDP, výdaje, důchody, vnější ekonomické vztahy, ceny, trh práce, peněžní zásobu, úroky a státní rozpočet.

ČESKÉ DRUŽSTEVNICTVÍ A VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE ZA ROK 2018

Vydavatel: Družstevní asociace České republiky

Údaje o družstvech, která byla k 31. 12. 2018 členy družstevních svazů sdružených v Družstevní asociaci ČR, a základní ukazatele o bytových a peněžních družstvech mimo DA ČR.

bit.ly/2kueKvy

STATISTICKÁ ROČENKA POLSKÉ REPUBLIKY

Vydavatel: Polský statistický úřad

Každoročně aktualizovaná základní publikace polského statistického úřadu obsahuje údaje o geografických poměrech Polska a o socioekonomické a demografické situaci.

bit.ly/2kbrmb

SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN UNION

Vydavatel: Eurostat

Sedmnáct kapitol – sedmnáct cílů trvale udržitelného rozvoje. Texty jsou doprovázeny stručnými infografikami i podrobnými grafy, které zachycují vývoj daného indikátoru v čase.

bit.ly/2ma96Py

Bilance rostlinných výrobků

(1. pololetí 2019)

Publikace uvádí pololetní bilanci zásob, zdrojů, nákupu, prodeje a spotřeby vybraných rostlinných výrobků v členění za zemědělství celkem a podle jednotlivých krajů.

Volby do Evropského parlamentu

(2019)

Titul přináší podrobný přehled výsledků voleb za Českou republiku celkem, v jednotlivých krajích, okresech a správních obvodech obcí s rozšířenou působností, strukturu kandidátů, rozdělení mandátů a seznam poslanců.

Zahraníční obchod ČR – roční údaje

(2018)

Publikace obsahuje definitivní údaje o zahraničním obchodu České republiky celkem v teritoriální a ve zbožíové struktuře.

Rozvoj digitálních dovedností

(2018)

Analýza přináší údaje za ČR týkající se vybavenosti škol informačními technologiemi a přístupu žáků nebo studentů k internetu. Vybrané ukazatele jsou k dispozici v evropském srovnání.

Výdaje na ochranu životního prostředí

(2018)

Publikace předkládá přehled o výši a struktuře výdajů na ochranu životního prostředí v České republice za uplynulý rok.

KALENDÁŘ: RYCHLÉ INFORMACE

ŘÍJEN 2019

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

1 ÚT

Čtvrtletní sektorové účty
(2. Q 2019)

2 ST

Deficit a dluh vládních institucí
(2. Q 2019)
Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí
(2018)

7 PO

Průmysl
(8/2019)
Stavebnictví
(8/2019)
Zahraníční obchod
(8/2019)

8 ÚT

Maloobchod
(8/2019)

10 ČT

Indexy spotřebitelských cen – inflace
(9/2019)
Indexy cen vývozu a dovozu
(8/2019)

15 ÚT

Odhady sklizní
(9/2019)

16 ST

Indexy cen výrobců
(9/2019)

22 ÚT

Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí
(2018)

24 ČT

Konjunkturální průzkum
(10/2019)

31 ČT

Zemědělství
(3. Q 2019)
Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity
(9/2019)

Soukromých mateřských škol je zase více

Ve školním roce 2018/2019 zajišťovalo předškolní vzdělávání v Česku 5 287 mateřských škol. Většina z nich byla veřejná (91,5 %). Děti se však mohou vzdělávat i v soukromých a církevních mateřských školách. Přestože ty tvořily poměrně malý podíl, jejich počet se zvyšuje.

ADRIANA ONDRUŠOVÁ

oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

Přestože soukromé mateřské školy tvoří stále relativně malou část předškolních zařízení, jejich počet se každoročně zvyšuje. Ve školním roce 2018/2019 jich bylo pětkrát více než před 10 lety. Nejvíce soukromých mateřských škol, a to jedna čtvrtina, se nachází v Praze a navštěvuje je 3,5 tis. dětí. Naopak nejméně soukromých školek bychom našli v Pardubickém kraji (jen 6 školek, 1,0 %). Počet veřejných mateřských škol za posledních 10 let i přes narůstající počet dětí ve školkách vzrostl pouze nepatrně (+2,9 %). Zvyšující se kapacitní nároky se tak ve veřejných školkách projeví zejména zřizováním nových tříd (+18,7 %). Jedna veřejná školka měla průměrně na starosti více než dvakrát tolik dětí než ta soukromá.

Ve školním roce 2018/2019 navštěvovalo základní školy 940,9 tis. žáků, což bylo o 14,8 tis. (1,6 %) více než v předcházejícím školním roce. Jejich počet začal každoročně narůstat od školního roku 2011/2012. Jen za posledních pět let přibýlo 113 tis. žáků.

Povinnou školní docházku lze plnit jak na základních školách, tak v nižších ročnících víceletých gymnázií a osmiletých konzervatoří. Ve školním roce 2018/2019 plnilo povinnou školní docházku na nižším stupni víceletých gymnázií 41 611 žáků. Na nižším stupni osmiletého vzdělávání na konzervatoři se pak vzdělávalo 339 žáků.

Do prvních tříd základních škol bylo přijato celkem 108 062 žáků, což bylo o 3 779 žáků (3,4 %) méně než ve školním roce 2017/2018, ale o 15,5 tis. (17 %) více než před deseti lety. Největší podíl žáků, kteří byli přijati do 1. ročníku, tvořili žáci ve věku 6 let, těch bylo 82 517. Podíl žáků, kteří začínají

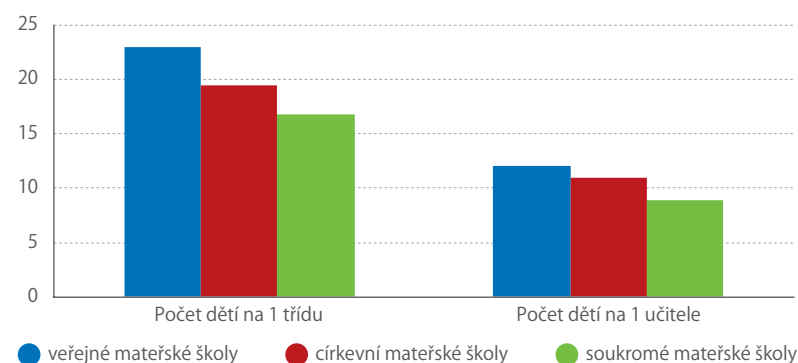
povinnou školní docházku v 7 letech či později, plynule mírně stoupá. Zatímco ve školním roce 2014/2015 činil tento podíl 19,3 %, ve školním roce 2018/2019 to bylo 23,1 %.

POČET NOVĚ PŘIJATÝCH A ABSOLVENTŮ NA STŘEDNÍCH A VYSOKÝCH ŠKOLÁCH KLESÁ

Ve školním roce 2018/2019 bylo v České republice 1 290 středních škol. Jejich počet poklesl o desetinu (148 škol). Také počet tříd se snížil, a to o 18 % (4,1 tis.). Střední školy navštěvovalo celkem 420,8 tis. studentů. I jejich počet se ovšem za posledních 10 let výrazně snížil. Nyní na nich studuje o 143,5 tis. středoškoláků méně než ve školním roce 2008/2009. Silné ročníky dětí, které postupně zvyšovaly počty dětí v mateřských a základních školách, totiž na střední školy teprve nastoupí.

Na 62 soukromých a veřejných vysokých školách v České republice studovalo v roce 2018 téměř 300 tis. studentů, přičemž v naprosté většině (90,2 %) se jednalo o studenty veřejných vysokých škol. Počet studentů rostl do roku 2010, kdy jich zde studovalo téměř 400 tis. Od té doby jejich počet každoročně klesá a nyní jich je o čtvrtinu méně. Analogicky s tím od roku 2013 klesá i počet absolventů, kterých bylo v minulém roce necelých 70 tis.

MATEŘSKÉ ŠKOLY V ČR VE ŠKOLNÍM ROCE 2018/2019 – ZÁKLADNÍ POMĚROVÉ UKAZATELE PODLE ZŘIZOVATELE

Zdroj: MŠMT

O složitém jednoduše

Přečtěte si publikaci o statistice,
které se není třeba bát

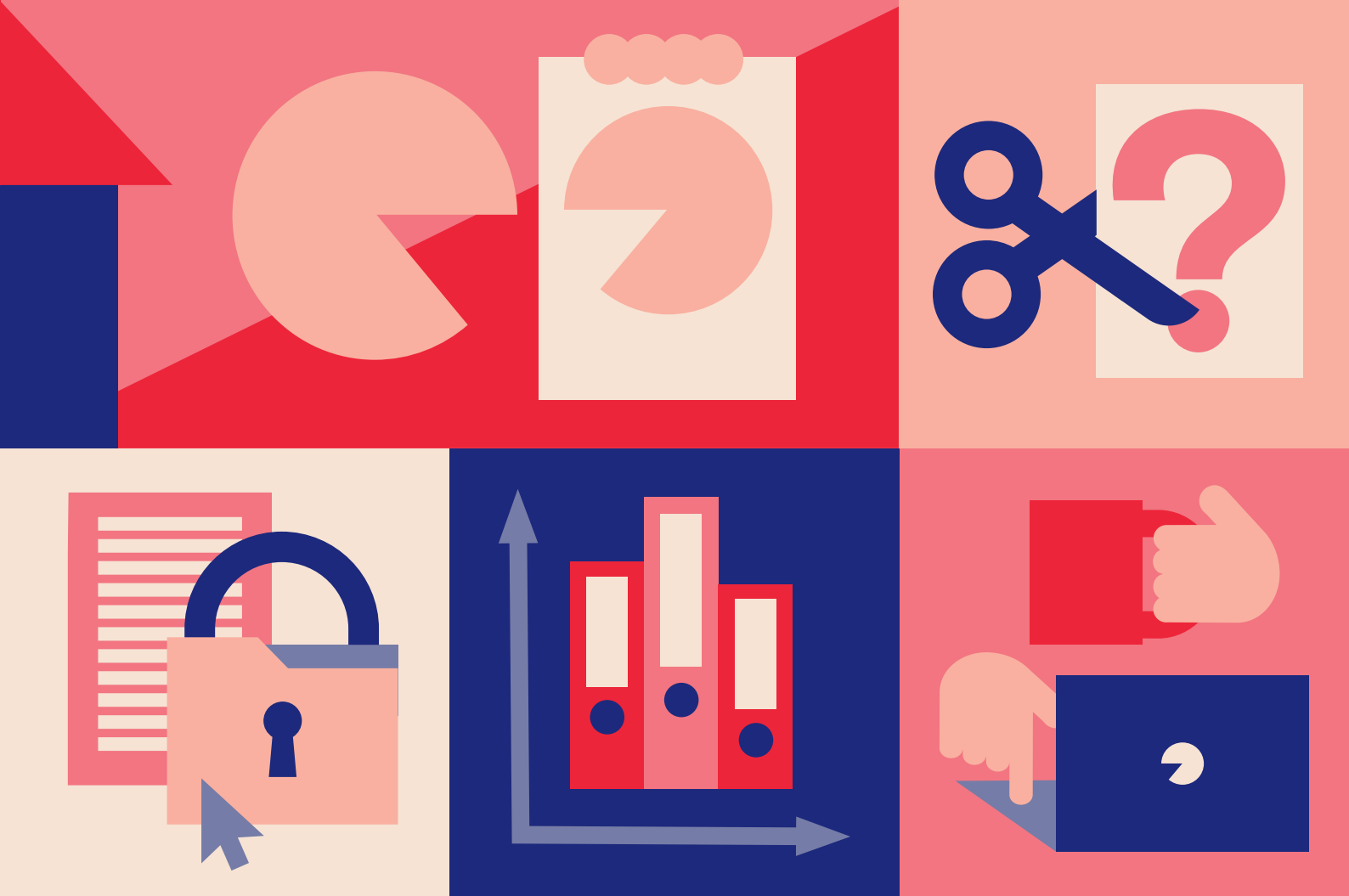
elektronická verze
www.czso.cz/nebojtesestatistiky

tištěná verze
objednavky@czso.cz

Hlavní principy Sčítání 2021

On-line sběr dat

- možnost se jednoduše sečíst z pohodlí domova
- z počítače, mobilu, tabletu
- bez nutnosti komunikace s úředníky

Využití všech již dostupných údajů

- aktivní spolupráce s ministerstvy a úřady
- propojení existujících databází státní správy
- snížení administrativní zátěže obyvatel

Méně otázek

- snížení počtu vyplňovaných údajů o polovinu
- rychlejší vyplnění dotazníku
- nebudeme se ptát např. na majetek, zdraví nebo víru

Unikátní data pro všechny

- výsledky za celou populaci v maximálním územním detailu
- široká možnost využití pro obce, stát, firmy a občany
- zdarma pro každého

Důsledná ochrana údajů

- maximální ochrana získaných dat
- zpracování pouze anonymních údajů
- zveřejňování výsledků bez vztahu ke konkrétní osobě